

Ren eller oren revisionsberättelse?

- En studie om faktorerens påverkan på utfallet av en revisionsberättelse

Av: Flouna Awdisho Danial [REDACTED] & Ivana Nikolic
Jevremovic [REDACTED]

Handledare: Peter Jönsson

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper

Företagsekonomi C med inriktning mot redovisning | VT terminen 2018

Ekonomie kandidatprogrammet

Förord

Ett stort tack vill vi rikta till vår handledare Peter Jönsson för de konstruktiva och lärorika kommentarerna han givit oss under arbetets gång för att uppnå en välskriven uppsats med hög kvalitet.

Avslutningsvis vill vi även rikta ett tack till vår opponentgrupp för den givande kritiken som hjälpt oss att se uppsatsen från ett annat perspektiv för att således få ett vassare arbete.

Stockholm 22 maj 2018

Flouna Awdisho Danial

Ivana Nikolic Jevremovic

Abstract

The audit market has changed during the recent period due to scandals such as the Enron scandal and the abolition of auditing obligations 2010. When fraud occurs in the company's financial reports, its auditors are usually accused of being responsible as their main task is to review the companies' financial reports. The auditor gives the firms either an unqualified or qualified auditor's report. An unqualified auditor's report is seen as a "quality stamp".

Previous research has shown that a variety of factors affect the outcome of an unqualified- and qualified auditor's report. The purpose of this study is to investigate whether the chosen factors of the study are related to an audit report, in order to understand which factors can be associated with a qualified audit report. Based on a quantitative method, empirical data has been collected from 377 micro-, small and medium sized companies' annual reports in Stockholm, and were analyzed using simple and multiple logistic regression analysis with eight different independent variables. A statistical significance on the variables; solvency and return on total assets, is found in both the simple and multiple logistic regression analysis, whereupon the zero hypothesis could be rejected for these. The lower the solvency and return on total assets, the greater the likelihood of an auditor leaving a qualified auditor's report.

Keywords: Audit, auditor, unqualified/ qualified auditors report, financial- and non-financial variables.

Sammanfattning

Revisionsmarknaden har förändrats under den senaste tidsperioden till följd av bland annat skandaler som till exempel Enronskandalen och revisionspliktens avskaffande 2010. När bedrägerier uppstår i företagens redovisning blir dess revisorer oftast anklagade som ansvariga då deras huvudsakliga uppgift är att granska företagens finansiella rapporter. När revisorn har genomfört sin granskning utlämnas en revisionsberättelse som antingen är ren eller oren ifall den innehåller avvikande meningar från företagens påståenden. En ren revisionsberättelse ses som en kvalitetsstämpel. Tidigare forskning har påvisat att ett antal olika faktorer påverkar utfallet av en ren respektive oren revisionsberättelse.

Syftet med studien är att undersöka huruvida studiens utvalda faktorer har ett samband med en revisionsberättelse, för att förstå vilka faktorer som främst kan associeras med en oren revisionsberättelse.

Utifrån en kvantitativ metod har empiri samlats in från 377 stycken mikro, små samt medelstora företags årsredovisningar som har sitt säte i Stockholms län och därefter har en enkel- samt multipel logistisk regressionsanalys utförts med åtta stycken oberoende variabler. Hypoteser ställdes upp för respektive variabel mot den beroende variabeln; revisionsberättelse. Både den enkla- och multipla logistiska regressionsanalysen påvisade en statistisk signifikans på variablerna; soliditet och räntabilitet på totalt kapital, varpå nollhypotesen kunde förkastas för dessa. Ju lägre soliditet och räntabilitet på totalt kapital desto större sannolikhet att en revisor utlämnar en oren revisionsberättelse.

Nyckelord: Revision, revisor, ren/oren revisionsberättelse, finansiella-och icke finansiella variabler.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Bakgrund	1
1.2. Problemdiskussion	2
1.3. Forskningsfråga	4
1.4. Syfte	4
1.5. Avgränsningar	4
1.6. Uppsatsens fortsatta disposition	5
2. Institutionalialia	6
2.1. Reglering av revision och revisor	6
2.2. Revisionsberättelse.....	6
2.2.1. Ren revisionsberättelse	7
2.2.2. Oren revisionsberättelse.....	7
3. Teoretisk referensram	8
3.1. Intressentteori	8
3.2. Revisionsrisken.....	8
3.3. Acceptabel väsentlighetsnivå	9
3.4. Tidigare undersökta variabler	10
4. Metod	14
4.1. Val av analysmetod	14
4.2. Val av forskningsmetod	14
4.3. Datainsamling.....	15
4.4. Population.....	16
4.5. Urval	16
4.6. Studiens variabler.....	17
4.6.1. Företagens storlek (antal anställda och balansomslutning).....	19
4.6.2. Soliditet	19
4.6.3. Röntabilitet på totalt kapital.....	19
4.6.4. Rörelsemarginal.....	19
4.6.5. Balanslikviditet.....	20
4.6.6. Förlust.....	20
4.6.7. Revisionsbyråns storlek	20
4.7. Statistisk metod	20
4.7.1 Statistisk hypotesprövning	20

4.7.2. Signifikansnivån och p- värdet.....	21
4.7.3. Korrelation.....	22
4.7.4. Enkel och multipel logistisk regression.....	22
4.8. Sanningskriterier.....	23
4.8.1. Reliabilitet.....	23
4.8.2. Validitet.....	23
5. Empirisk data	24
5.1. Deskriptiv data	24
5.1.1. Revisionsberättelser	24
5.1.2. Antal anställda.....	24
5.1.3. Balansomslutning.....	25
5.1.4. Soliditet.....	25
5.1.5. Röntabilitet på totalt kapital.....	26
5.1.6. Rörelsemarginal.....	27
5.1.7. Balanslikviditet.....	28
5.1.8. Förlust.....	29
5.1.9. Revisionsbyråns storlek	29
5.2. Statistisk data	30
5.2.1. Korrelation.....	30
5.2.2. Logistisk regression	30
6. Analys	32
6.1. Revisionsberättelser.....	32
6.2. Företagens storlek (antal anställda och balansomslutning).....	32
6.3. Revisionsbyråns storlek	33
6.4. Signifikanta variabler - soliditet och röntabilitet på totalt kapital	34
6.5. Rörelsemarginal, balanslikviditet, förlust	35
7. Slutsatser	36
7.1. Besvarande av studiens hypoteser	37
8. Slutdiskussion	38
8.1. Förslag på fortsatt forskning	39

Källförteckning

Figurförteckning

Figur 1 Uppsatsens fortsatta disposition	5
Figur 2 Illustration: deduktion	14
Figur 3 Illustration över population och urval	16
Figur 4 Studiens hypoteser	21
Figur 5 Antal rena- och orena revisionsberättelser	24
Figur 6 Ren/oren revisionsberättelse vs förlust	29
Figur 7 Ren/oren revisionsberättelse vs revisionsbyråns storlek	29
Figur 8 Studiens kvarvarande hypoteser	37

Tabellförteckning

Tabell 1 Översikt över tidigare forskning och dess undersökta variabler.....	11
Tabell 2 Översikt över studiens variabler	18
Tabell 3 Fördelning av antal anställda	25
Tabell 4 Fördelning av balansomslutning	25
Tabell 5 Fördelning av soliditet	26
Tabell 6 Fördelning av räntabilitet på totalt kapital	27
Tabell 7 Fördelning av rörelsemarginal	27
Tabell 8 Fördelning av balanslikviditet	28
Tabell 9 Översikt över de oberoende variablerna i en enkel logistisk regression	31
Tabell 10 Översikt över de oberoende variablerna i en multipel logistisk regression	31

Bilageförteckning

Bilaga 1 - Korrelationstabell	
Bilaga 2 - Enkel logistisk regression	
Bilaga 3 - Multipel logistisk regression	

1. Inledning

I detta kapitel presenteras studiens valda ämne samt ett sammanförande av bakgrund och problemdiskussion vilket därefter utmynnar till forskningsfrågan. Här görs även en redogörelse av syfte och relevanta avgränsningar.

1.1. Bakgrund

Revisionens historia hade sin början i Storbritannien runt 1800-talet där det blev tillåtet för företag att sälja aktier i verksamheten för att inhämta kapital. Till följd av detta gick en tredjedel av dessa företag, som valde denna tillåtna metod, i konkurs. För att förhindra detta uppstod en reglering av revision som skulle utföras på företagens årsredovisningar. Den första lagen på revision som ett krav kom år 1895 till Sverige. Det fanns dock inget krav på att revisorn skulle vara auktoriserad eller godkänd. Det kravet kom däremot 1987 när alla svenska aktiebolag då blev tvungna att ha en auktoriserad revisor eller godkänd revisor. (Carrington 2014, s. 6–7).

Revision utförs av en oberoende part, revisorn, och består av en granskning på bolagens uttalanden i form av räkenskaper samt bolagets förvaltning. Med hjälp av revisionen ökar intressenters trovärdighet, exempelvis kreditgivare, för bolagets uttalande eftersom revisorn i samband med sin granskning slutligen utlämnar en revisionsberättelse som bland annat säger om ett företag har skött sig eller inte. (Öhrlings Pricewaterhousecoopers, u.å.). En revisionsberättelse är en årlig offentlig dokumentation som revisorn upprättar i enlighet med den granskning som utförts för aktiebolagets årsredovisning samt förvaltning under ett räkenskapsår (Bolagsverket, 2014). En ren revisionsberättelse innebär att revisorn tillstyrker företagets påstående, exempelvis att resultaträkningen och balansräkningen är upprättade enligt Revisionslagen (SFS 1999:1079). En oren revisionsberättelse innehåller däremot revisorns avvikande meningar som innebär att revisorn avstyrker företagets påståenden, exempelvis att resultaträkningen samt balansräkningen inte är upprättade enligt Revisionslagen (SFS 1999:1079).

Under de senaste decennierna har marknaden för revision utvecklats på grund av bland annat skandaler och revisionspliktens avskaffande 2010 för privata aktiebolag (Halling, 2015) som understiger två av tre gränsvärden två år i följd enligt aktiebolagslagen: överstiger medelantalet tre anställda, ett högre värde än 1,5 miljoner kronor i balansomslutning samt en högre

nettoomsättning än tre miljoner kronor (*SFS 2005:551*). Avskaffandet av revisionsplikten 2010 har lett till att fler bolag valt bort revisionen. En av anledningarna till revisionspliktens avskaffande var att små aktiebolag således skulle kunna kostnadsbespara (*Carrington 2014, s. 7*). Detta har även konstaterats i tidningen Balans under 2017 där endast 20 % (85 000 stycken) av 435 000 svenska aktiebolag frivilligt valde att upprätta revision (*Neiji 2017*). Bengt Skough från FAR instämmer att fler och fler väljer bort revisionen men att det även bildas många nya aktiebolag som frivilligt väljer revision endast ifall de märker att gränsvärden för revisionsplikt kommer att överskridas (*Neiji 2017*). Trots att det är fler och fler företag som väljer bort revisionen på grund av revisionspliktens avskaffande anses revisorns utlämnande av en ren respektive oren revisionsberättelse fortfarande av betydelse för exempelvis intressenter som aktieägare, investerare, kunder, med mera, för att få en bättre förståelse över ett företags välmående (*Özcelik 2015*).

Med hänsyn till förändringarna som har uppkommit på revisionsmarknaden har det uppstått en viss mängd forskning. Det som bland annat har undersökts bland tidigare forskare är vilka faktorer som kan associeras med en revisionsberättelse. Faktorer som visats sig ha en påverkan är dels likviditet (*Caramanis & Spathis 2006; Moalla 2017*), soliditet (*Özcan 2016*), rörelsemarginal (*Özcan 2016*), revisionsbyråns storlek (*Caramanis & Spathis 2006; Farrugia & Baldacchino 2005*), med mera.

1.2. Problemdiskussion

Det är viktigt för både bolagen men främst bolagens intressenter att den information de får via bolagens rapporter stämmer. Det är med hjälp av redovisningen som ett bolags närmaste framtid kan förutsägas. Redovisningen ger företagets intressenter information om kassaflöden, tillgångar, skulder, intäkter, kostnader och andra nyckeltal för en möjlig framtida kalkyl över dess avkastning. Trots den framförda informationen råder det fortfarande osäkerhet hur dessa poster kommer att förändras. Fastän osäkerhet existerar om hur dessa poster kommer att förändras är redovisningsinformationen det enda en investerare, som är en intressent, behöver bekymra sig om. Revisorns främsta uppgift är därför att säkerställa den ekonomiska informationen genom att slutligen utlämna en revisionsberättelse. Laitinen och Laitinen (1998) har exempelvis i sin forskning hittat ett annat olika faktorer utifrån ett företags redovisning som kan ge indikationer på huruvida en ren eller oren revisionsberättelse kommer att utlämnas av revisorn. Faktorer som bland annat nyckeltalen räntabilitet på totalt kapital och soliditet är

sådana faktorer som kan hjälpa företagens intressenter att förutse om företaget kommer att få en oren revisionsberättelse då lägre räntabilitet på totalt kapital och lägre soliditet enligt Laitinen och Laitinen (1998) med största sannolikhet leder till en oren revisionsberättelse. Signifikant samband med dessa två faktorer har även konstaterats i senare skede av Caramanis och Spathis (2006) samt Özcan (2016). Dock föreligger det i vissa fall felaktigheter i redovisningen vilket därmed kan leda till en skandal om inte revisorn upptäcker det under dess granskning av företagens finansiella rapporter och förvaltning. (Carrington 2014).

En skandal är den så kallade Enronskandalen som uppstod under 2001 och var början av en mängd företagsskandaler där bedrägeri bland företag uppmärksammades i allt större utsträckning (Ailon 2011). Enron var ett av USA:s största börsnoterade bolag men som under 2001 gick i ekonomiskt obestånd som ett resultat av bedrägerier i redovisningen (Svenska Dagbladet, 2011). Revisorer blir oftast utpekade som ansvariga när det kommer till bedrägerier i bolagens finansiella rapporter eftersom det anses vara revisorns uppgift att upptäcka felaktigheter i redovisningen. Enrons revisor från dåvarande revisionsbyrå Arthur Andersen som var en av de fem största revisionsbyråerna (Big 5) är ett exempel på detta (Li 2010). Idag finns det däremot endast fyra ledande revisionsbyråer (Big 4) på marknaden; PwC, KPMG, Deloitte och Ernst & Young, vilka även de visat sig vara inblandade i skandaler (Revisionsjättar skakade av skandaler, 2014).

Trots att skandaler är något som revisorer vill undvika har det varit en nytta för revisionens utveckling i form av bland annat striktare lagar som exempelvis EU:s revisionspaket där revisionsberättelsen måste vara mer informativ för företagets samtliga intressenter jämfört med tidigare (Halling 2016). Revisionens utveckling har dock lett till att det förväntas mer av revisorn. Denna förväntan som finns på revisorn återspeglas i ett så kallat förväntningsgap där media, investerare samt andra intressenter förväntar sig mer av revisorns arbete än vad som i själva verket är lagstadgat. Revisorn kan trots väl utfört arbete enligt lag missa en felaktig post i redovisningen eftersom granskning endast sker på ett urval av poster utifrån väsentlighet och risk. (Carrington 2014, s. 242 ff.). Andra forskare utöver tidigare nämnda har även hittat fler finansiella och icke- finansiella faktorer än bara soliditet och räntabilitet på totalt kapital som kan underlätta revisorns bedömning av vad som ska granskas utifrån väsentlighet och risk för att eventuellt inte missa felaktigheter som kan leda till en oren revisionsberättelse.

Dessa forskare har på ett eller annat sätt undersökt liknande faktorer som visat sig vara relevanta på grund av att ett signifikant samband påvisats med utfallet av en revisionsberättelse, bland annat; företagens storlek utifrån både balansomslutning samt antal anställda (*Farrugia & Baldacchino 2005; Laitinen & Laitinen 1998*), soliditet (*Laitinen & Laitinen 1998; Özcan 2016*), räntabilitet på totalt kapital (*Caramanis & Spathis 2006; Laitinen & Laitinen 1998*), rörelsemarginal (*Özcan 2016*), balanslikviditet (*Caramanis & Spathis 2006; Chan & Walter 1996; Moalla 2017; Özcan 2016*), revisionsbyråns storlek (*Citron & Taffler 1992; Farrugia & Baldacchino 2005; Keasey 1998; Sundgren 1998*) och om bolaget har gått med förlust eller inte (*Keasey 1998; Moalla 2017; Sundgren 1998*). Dock har tidigare forskares resultat inte alltid varit varandra lika om vilka de påverkande faktorerna är vid revisorns utgivande av en ren respektive oren revisionsberättelse utan i vissa fall gått isär. Just därför har det utifrån tidigare forskning och ämnets aktualitet väckts ett intresse att undersöka vilka av de ovannämnda faktorerna som har ett samband med en ren respektive oren revisionsberättelse i mikro-, små- och medelstora bolag då ingen liknande forskning på svenska marknaden gjorts tidigare. I och med att ingen liknande studie har gjorts i Sverige medför denna studie ett relevant bidrag.

1.3. Forskningsfråga

- Vilka faktorer, bland antal anställda, balansomslutning, soliditet, räntabilitet på totalt kapital, rörelsemarginal, balanslikviditet, förlust och revisionsbyråns storlek, har ett samband med en ren respektive oren revisionsberättelse?

1.4. Syfte

Studien syftar till att undersöka huruvida studiens utvalda faktorer har ett samband med en revisionsberättelse, för att förstå vilka faktorer som främst kan associeras med en oren revisionsberättelse.

1.5. Avgränsningar

I denna studie avgränsas de valda aktiebolagen till de som har sitt säte i Stockholms län med stöd av att en del forskning valt företag som befinner sig i ett lands huvudstad. Denna avgränsning baseras även på att Stockholm är rankad som förstaplats över flest registrerade företag (*Nyföretagarbarometern, 2017*). Studien kommer dessutom avgränsas till mikro-, små- samt medelstora aktiebolag som definieras utifrån EU- rekommendationen 2003/361 där antal

anställda samt balansomslutning eller nettoomsättning utgör storleksklassificeringarna (Eur-Lex *Mikroföretag samt små och medelstora företag: definition och tillämpningsområde*). Avgränsningen gällande företagsstorlekarna baserades på databasen Retriever Business Source som utgår från EU-rekommendationens storleksklassificeringar där Sverige är medlem i. Anledningen till valet av företagsstorleken refereras till tidigare forskning där bland annat Chan och Walter (1996) menar att andelen orena revisionsberättelser är större i dessa.

1.6. Uppsatsens fortsatta disposition

Figur 1 Uppsatsens fortsatta disposition (egen figur)

2. Institutionalialia

I detta kapitel presenteras relevanta lagar och regler beträffande revision samt revisorn. En tydligare redogörelse görs även för innebörden av en ren respektive oren revisionsberättelse.

2.1. Reglering av revision och revisor

Revisorns uppgift enligt *Revisionslagen (SFS 1999:1079) 5§* är att granska ett företags årsredovisning, bokföring och företagsledningens förvaltning utifrån väsentlighet och risk. Risk bestämmer vad som ska granskas och väsentlighet hur mycket som ska granskas (*Carrington 2014*). Revisionen består av planering, dokumentation och sist men inte minst slutsatser i form av en revisionsberättelse (*SFS 2001:883) 24§; (SFS 1999:1079) 6§; (Carrington 2014)*). Revisorn ska utföra granskningen i enlighet med god revisionsred. God revisionsred innebär att revisionen ska vara "... ingående och omfattande" (*SFS 1990:1079) 5§*.

En revisor ska även följa god revisorsred enligt *Revisorslagen (SFS 2001: 883) 19§*. God revisorsred beskrivs som yrkesetiska regler för revisorer tillämpade av FAR som förr stod för *Förening för auktoriserade revisorer* men som idag är en branschorganisation för revisorer, redovisningskonsulter, skatterådgivare, lönekonsulter och andra specialister (*FAR, u.å.*).

Det inkluderas att revisorn likaså är opartisk vid utförandet av revisionen, med andra ord oberoende, eftersom revisorn ska vara en oberoende part (*SFS 2001:883) 20–21§§*.

Sedan 1 november 2010 behöver alla privata aktiebolag inte ha en revisor såvida bolaget understiger två av dessa tre gränsvärden två år i följd enligt *Aktiebolagslagen (SFS 2005: 551) 9 kap, 1§*;

- ❖ Medelantal anställda: 3
- ❖ Balansomslutning: 1,5 miljoner kr
- ❖ Nettoomsättning: 3 miljoner kr

De utvalda bolagen i denna studie omfattas både av revisionspliktiga bolag men även företag som frivilligt valt att upprätta revision.

2.2. Revisionsberättelse

Revisorn ska göra sina uttalanden i en revisionsberättelse som är offentlig och grundar sig på vad revisorn har konstaterat utifrån genomförd granskning. Rapporten ska baseras på Årsredovisningslagens (*SFS 1995:1554*) bestämmelser. Revisionsberättelsen kan ses som en

kvalitetsstämpel för bolaget (Özcelik 2015). Revisorn ska i revisionsberättelsen uttala sig ifall verksamhetens årsredovisning innehåller väsentliga felaktigheter eller inte samt uttalanden om förvaltningen (ledningen) skött sig eller inte. (Carrington 2014).

2.2.1. Ren revisionsberättelse

En ren revisionsberättelse innehåller inga tillägg till standardformuleringen vilket innebär att revisorn ger en försäkran till att inga väsentliga fel föreligger i bolagets årsredovisning samt att förvaltningen inte misskött sig (Carrington 2014). Andelen rena revisionsberättelser är oftast större än orena revisionsberättelser. Detta konstaterar bland annat Laitinen och Laitinen (1998) och menar att det finns flera olika anledningar men nämner endast tre av dem. Ena kan vara att revisorer inte har kompetensen att identifiera risker och därmed hellre lämnar en ren revisionsberättelse. En annan anledning kan vara att revisorns oberoende är påverkat och en ren revisionsberättelse avges därför. Slutligen kan en orsak vara att de finansiella rapporterna är upprättade med hög kvalitet och revisorn överväger därför inte en oren revisionsberättelse. (Laitinen & Laitinen 1998). En ren revisionsberättelse är därmed av stor betydelse för företaget då intressenter enligt intressenteorin uppfattar en oren revisionsberättelse som en “varningsklocka” (Özcelik 2015).

2.2.2. Oren revisionsberättelse

En oren revisionsberättelse innehåller fler fel än vad som “accepterats” av revisorn utifrån den satta acceptabla väsentlighetsnivån. En oren revisionsberättelse följer inte det ursprungliga standarddokumentet utan innehåller tillägg från revisorn i form av kritik eller upplysningar. Händelser där revisorn kan kritisera företaget är om felaktigheter föreligger i deras redovisning, skatten är betald sent eller årsredovisningen inlämnats för sent (SFS 1999:1079) 28-32a§. Dessa tillägg från revisorn kallas för avvikelser eller anmärkningar (Özcelik 2015).

3. Teoretisk referensram

I detta avsnitt presenteras intressentteorin som är relevant för studiens forskningsämne. Därefter sker redogörelse av revisionsrisken för att sedan övergå till beskrivning av acceptabel väsentlighetsnivå. Slutligen redovisas tidigare undersökta variabler i form av vetenskapliga artiklar.

3.1. Intressentteori

Långivare, aktieägare, leverantörer, anställda, kunder, media och samhället (stat och kommun) är intressenter enligt intressentteorin (Deegan 2014, s. 341 ff.). När revisorn säkerställer kvalitén av den ekonomiska informationen får intressenter den rättvisande bilden av företaget vilket på så sätt ökar trovärdigheten hos dem (FAR, u.å.). Enligt Özcan (2016) använder intressenter sig av revisionsberättelsen som beslutsunderlag gällande ekonomiska beslut. Intressentteorin kan därför förklara behovet av revision då intressenter fattar sina beslut utifrån revisionsberättelsen som kräver att det revisorn har kvalitetssäkrat ger en rättvisande bild av bolaget (Diamant 2014).

Duréndez (2003) har i sin studie konstaterat att långivare ser revisionsberättelsen som beslutsunderlag gällande om företagen kan få lån genom att titta på företagens betalningsförmåga utifrån faktorerna soliditet och likviditet för att därefter avgöra om de kommer att kunna betala tillbaka lånet eller inte. Kunder ser däremot revisionsberättelsen som en bekräftelse på att de kommer få sina leveranser från företagen. Anställda är en annan intressent som är mer anknuten till revisionsberättelsen personligen eftersom de arbetar i företaget och vill ha rätt information om deras arbetsplats. (FAR online, u.å.). En revisionsberättelse kan således hjälpa samtliga intressenter vid olika relevanta beslut rörande ett bolag beroende på om det är en ren eller oren revisionsberättelse. Intressentteorin är därmed relevant för denna studie då revisionsberättelsen är ett viktigt underlag för företagens intressenter.

3.2. Revisionsrisken

Trots att revisorn utför sin granskning utifrån väsentlighet och risk kvarstår risken att revisorn uttalar sig fel i revisionsberättelsen, den risken kallas för revisionsrisken och består av tre komponenter; inneboende risk, kontrollrisk och upptäcktsrisk. Revisionsrisken är nödvändig att ta hänsyn till i denna studie då trots att ett företag har fått en ren revisionsberättelse finns

riskerna att det innehåller fel som revisorn inte har upptäckt. Det är därför viktigt att revisorn sätter en acceptabel väsentlighetsnivå som kommer att förklaras mer i nästa avsnitt, för att på så sätt minska risken för att inte utelämna felaktigheter som kan ge vilseledande information och påverka beslutsunderlagen för intressenter men även företaget. (Carrington 2014).

Kontrollrisken är hänförlig till företagets interna kontroller som är företagets strategi för att upptäcka de inneboende felen som finns i den inneboende risken. Kontrollrisken är risken att de inneboende felen inte upptäcks av företagets interna kontroller. Den inneboende risken tillsammans med kontrollrisken är företagets risk. (Carrington 2014; Demartini & Trucco 2017). Mindre företag, utifrån faktorerna antal anställda och balansomslutning, har i större utsträckning svagare interna kontroller på grund av begränsade resurser i jämförelse med större företag som har mer resurser att lägga ner på sina interna kontroller. Således ökar revisionsrisken vid bristfälliga interna kontroller hos dessa företag. (Demartini & Trucco 2017). Detta tyder därför på att mikro och små bolag, som bland annat undersöks i denna studie, har svagare interna kontroller än de större företagen och leder därmed i högre grad till orena revisionsberättelser när revisorn utför revision, enligt Demartini och Trucco (2017). Det finns däremot fortfarande risk att felen inte upptäckts trots revisorns granskning vilket benämns som upptäcktsrisken och vilar på revisorn. Trots att revisorn avgett en ren revisionsberättelse föreligger upptäcktsrisken vilket innebär att fel i redovisningen fortfarande kan förekomma som eventuellt skulle ha lett till en oren revisionsberättelse. (Carrington 2014; Demartini & Trucco 2017).

3.3. Acceptabel väsentlighetsnivå

Revisorn ska sätta en acceptabel väsentlighetsnivå vid planeringen av revisionsuppdraget med hjälp av urval baserat på väsentlighet eftersom det annars skulle vara för kostsamt och tidskrävande ifall samtliga poster skulle behöva granskas. Med acceptabel väsentlighetsnivå innebär de antal fel revisorn kan acceptera utan att det ska leda till en oren revisionsberättelse. Väsentlighetsnivån är starkt förknippat med risken revisorn tar. Enligt Demartini och Trucco (2017) ska en lägre acceptabel väsentlighetsnivå sättas ju högre den inneboende risken samt kontrollrisken är för att således reducera revisionsrisken och hitta de väsentliga felaktigheterna som företaget med hjälp av deras bristfälliga interna kontroller inte upptäckt. Den acceptabla väsentlighetsnivån är varken ett bestämt belopp eller en procentenhet som måste sättas lika för

alla bolag utan sätts utifrån det enskilda företags karaktär. Faktorer som kan påverka nivån på den acceptabla väsentlighetsnivån enligt Carrington (2014) är företags storlek. Följaktligen kan detta därför kopplas till studiens mindre företag där det i större utsträckning föreligger bristfälliga interna kontroller och där en lägre acceptabel väsentlighetsnivå bör sättas av revisorn. (Carrington 2014, s. 87–88).

3.4. Tidigare undersökta variabler

En del forskning har utförts under åren som passerat beträffande olika finansiella och icke-finansiella variablers påverkan på utfallet av en ren respektive oren revisionsberättelse. I *tabell 1* nedan presenteras en kort sammanställning över dels i vilket land tidigare forskning utförts men även vilka variabler forskarna undersökt.

Tabell 1 Översikt över tidigare forskning och dess undersökta variabler

Forskare	Land	Variabler
<i>Keasey (1988)</i>	Storbritannien	Skuldsättningsgrad, revisionsarvode, nyliga förluster, tidigare anmärkningar, revisionsbyråns storlek, företagsstruktur och sjunkande resultat.
<i>Citron & Taffler (1992)</i>	Storbritannien	Revisionsbyråns storlek och förlust.
<i>Chan & Walter (1996)</i>	Singapore	Lönsamhet, likviditet, skuldsättningsgrad och företagsstruktur.
<i>Laitinen & Laitinen (1998)</i>	Finland (Helsingfors)	Nettoomsättning, kassaflöde, nettovinst, totala tillgångar, nettoomsättning per anställd, skuldsättningsgrad, räntabilitet på investering, räntabilitet på totalt kapital, soliditet, antal anställda, nettomarginal, likviditet och företagens storlek.
<i>Sundgren (1998)</i>	Finland	Företagens storlek, förlust och revisionsbyråns storlek.
<i>Farrugia & Baldacchino (2005)</i>	Malta	Revisionsbyråns storlek och företagens storlek.
<i>Caramanis & Spathis (2006)</i>	Grekland (Aten)	Likviditet, rörelsemarginal, revisionsarvode och revisionsbyråns storlek.
<i>Özcan (2016)</i>	Turkiet (Istanbul)	Likviditet, räntabilitet på totalt kapital, räntabilitet på eget kapital, rörelsemarginal och soliditet.
<i>Moalla (2017)</i>	Tunisien	Likviditet, förlust och skuldsättningsgrad.

Forskarna Laitinen och Laitinen (1998) undersökte orena revisionsberättelser i Finland bland stora företag. Med hjälp av ett antal olika oberoende variabler visade studien via en enkel logistisk regression att det är större sannolikhet att revisorn ger en oren revisionsberättelse vid

lägre lönsamhet (bland annat räntabilitet på totalt kapital och räntabilitet på eget kapital), hög skuldsättningsgrad och låg tillväxt i företaget. Den multivariata regressionen visade att det är större sannolikhet att revisorn ger en oren revisionsberättelse ju lägre tillväxt, ju lägre soliditet och vid mindre antal anställda. Sambandet mellan en oren revisionsberättelse och soliditet kunde även Özcan (2016) påvisa i sin nyligen genomförda studie där företag etablerade i Turkiet undersöktes. Studien påvisade dessutom samband mellan rörelsemarginal och revisionsberättelsens utfall.

Chan och Walters (1996) studie gjord i Singapore påvisade även de som bland annat Laitinen och Laitinen (1998) signifikans mellan lägre lönsamhet och högre skuldsättningsgrad med orena revisionsberättelser. Likviditet visade även den ha ett samband med en oren revisionsberättelse enligt Chan och Walter (1996). Detta kunde Moalla (2017) samt Özcan (2016) likaså konstatera i sina studier utförda i Tunisien respektive Turkiet. Caramanis och Spathis (2006) undersökte även de vilka variabler som påverkar utfallet av revisionsberättelser men på börsnoterade bolag i Aten. De har som bland annat Chan och Walter (1996) funnit signifikans mellan likviditet och en oren revisionsberättelse men likaså visade variabeln rörelsemarginal på ett samband som överensstämmer med Özcan (2016).

Farrugia och Baldacchino (2005) studie gjordes på företag av alla storlekar. Denna forskning urskilde sig från de andra forskarna då de även använde sig av intervjuer, bestående av 12 revisorer från olika revisionsbyråer i Malta. Enligt Farrugia och Baldacchino (2005) kan andra variabler påverka utfallet av revisionsberättelser, nämligen storleken på revisionsbyrån samt storleken på företaget. De större företagen (oftast reviderade av Big 4) fick en oren revisionsberättelse på grund av att de inte höll med företagsledningens uttalanden av de finansiella rapporterna. De mindre företagen fick däremot en större andel orena revisionsberättelser på grund av brist på revisionsbevis. Intervjuerna förstärkte de statistiska resultaten. I motsats till Farrugia och Baldacchino (2005) hittade Caramanis och Spathis (2006) inget samband mellan en revisionsberättelse och valet av revisionsbyrå.

Keaseys (1988) studie utförd i Storbritannien på små företag kom fram till att variabler som större revisionsbyrå, lågt antal styrelseledamöter, få antal aktieägare som inte är med i styrelsen, ett långt tidsspänn mellan bokslutet (balansdagen) och revisionsberättelsens upprättande samt

ett sjunkande resultat (förlust) i företaget påvisade större sannolikhet att en revisor avger en oren revisionsberättelse. Till skillnad från Keasey (1988) hittade Caramanis och Spathis (2006) som Citron och Taffler (1992) inget samband mellan revisionsbyråns storlek och en oren revisionsberättelse. Citron och Tafflers (1992) studie gjordes även den som Keaseys (1988) i Storbritannien.

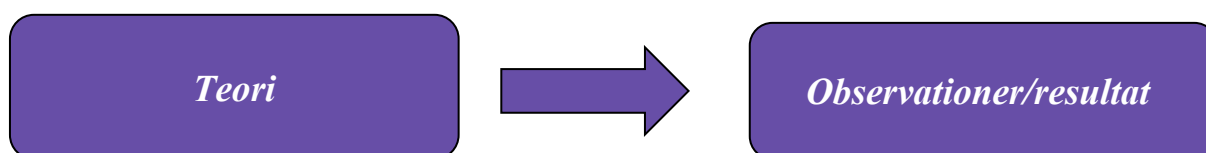
Sist men inte minst undersökte Sundgren (1998) också företag i Finland som Laitinen och Laitinen (1998) men till skillnad avgränsade han sig till de små och medelstora företagen. Signifikans förelåg här mellan förlust i företaget och revisorns uttalande av en oren revisionsberättelse. Detta kunde likaså konstateras av Moallas (2017) studie. Ytterligare variabler Sundgren (1998) undersökte var revisionsbyråns storlek där signifikanta samband hittades med revisionsberättelsen, varvid revisorer som var från en mindre revisionsbyrå utlämnade en oren revisionsberättelse i mindre utsträckning än revisorer som var från en större revisionsbyrå. Sundgren (1998) menar även som Chan och Walter (1996) att andelen rena revisionsberättelser för det mesta är större än orena revisionsberättelser.

4. Metod

I detta avsnitt presenteras den valda analys- samt forskningsmetoden för studien. En beskrivning av studiens valda population och urval görs även inom detta avsnitt. Vidare framställs tillvägagångssättet, huruvida insamling av data samlats in och bearbetats utifrån statistiska metoder. Här presenteras även studiens variabler samt dess hypotesprövningar. Avslutningsvis bemöts studiens trovärdighet i form av sanningskriterier.

4.1. Val av analysmetod

I denna studie har en deduktiv ansats tillämpats då studien utgått från den framtagna teoretiska referensramen bestående av teori och tidigare forskning gällande revision samt revisionsberättelser och undersökta finansiella samt icke finansiella variabler. Den insamlade empirin analyserades med hjälp av teori och tidigare forskning om den valda problemformuleringen och slutgiltigt lett till att slutsatser utifrån en sammankoppling av dessa kunnat dras gentemot studiens uppställda hypoteser. (Olsson & Sörensen 2011, s. 46–48). Deduktion förknippas med kvantitativa studier och var därför relevant för denna studie då statistiska resultat eftersträvades för att således se ifall samband föreligger mellan en ren respektive oren revisionsberättelse gentemot studiens valda variabler (Tjora 2010, s. 22–23).

Figur 2 Illustration; deduktion,
(egen figur)

4.2. Val av forskningsmetod

I denna studie har endast en kvantitativ metod tillämpats. En kvantitativ studie innebär att forskaren använder sig av siffror och annan kvantifierbara data för att sedan analysera den insamlade empirin. (Eliasson 2013, s. 28). Anledningen till att kvantitativ metod har använts är på grund av att statistiska resultat ville uppnås utifrån den primära datainsamlingen bestående av företagens årsredovisningar för att därefter kunna upptäcka eventuella samband mellan studiens valda variabler genom hypotesprövningar. En kvalitativ metod ansågs inte relevant att tillämpa på grund av att denna studie inte ville undersöka huruvida ett företag, intressenter eller

revisorn upplever variabelernas påverkan på revisionsberättelsen för en djupare förståelse utan endast ville dra generella slutsatser utifrån statistiska metoder.

Det finns både för- och nackdelar med kvantitativa metoder. En av fördelarna med den kvantitativa metoden är att tillvägagångssättet utgörs av data i form av siffror vilket utmynnar till en mer objektiv studie av matematisk och analyserande karaktär som leder till att subjektivitet inte uppstår lika lätt som i kvalitativa studier. I och med att studien använt sig av statistiska metoder reduceras risken att subjektivitet uppstår. Kvantitativ forskning förknippas även med storskaliga studier jämfört med kvalitativ forskning som förknippas med småskaliga studier vilket kan leda till en nackdel då det är större risk för felaktigheter vid analys av data. Dock behöver detta inte vara en nackdel för denna studie då en större mängd data kan vara mer representativt på grund av att större stickprov kan genomföras. (Denscombe 2009).

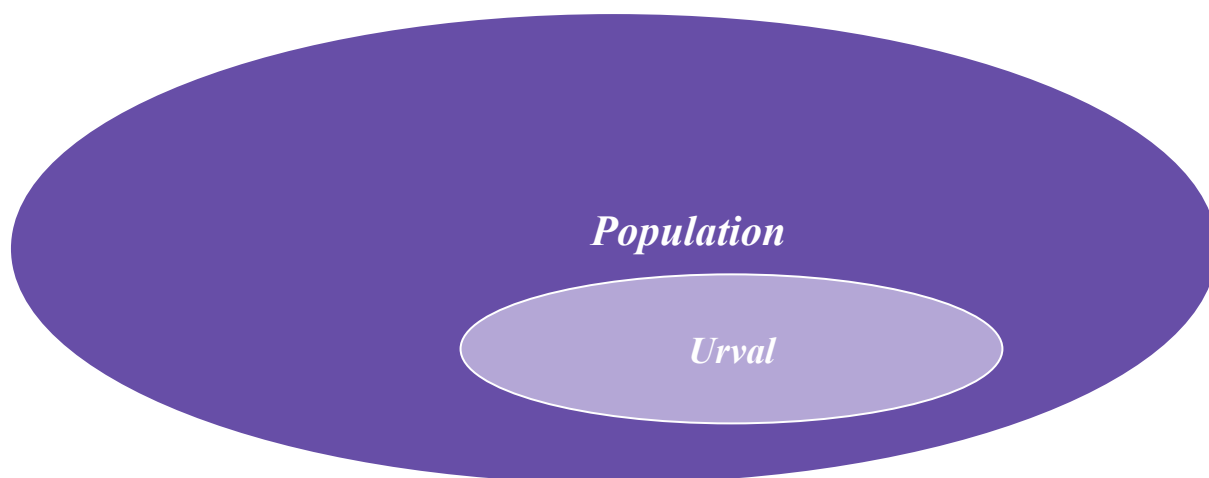
4.3. Datainsamling

Data inhämtades till en början av vetenskapliga artiklar med hjälp av systematisk sökning bestående av olika sökord på Google Scholar, Söder Scholar, Business Source Premier samt Emerald (Rienecker & Jorgensen 2014). Några av studiens sökord var; “revisionsberättelse/ auditor’s report”, “oren revisionsberättelse/ audit qualification”, “agentteori/ agency theory”, ”Big 4”, “firm size”, “likviditet/ liquidity”, “lönsamhet/profitability”, “revision/ audit”, “revisor/ auditor”, “logistisk regression/logistic regression”, “variabler/variables”, med mera. Förutom systematisk sökning tillämpades även kedjesökning där andra liknande studier hittades ur en annan befintlig artikels referenser. Annan relevant data för studien hämtades från lämpliga tidningsartiklar, böcker, lagar (*tex Revisionslagen*) och webbplatser.

Denna studies primärdata utgjordes av företagsinformation som fanns tillgänglig i databasen Retriever Business Source samt dess årsredovisningar. Retriever Business Source är en databas som övervakar media samt affärsinformation (*Retriever, Om oss*). Den insamlade datan bearbetades i både Microsoft Excel och SPSS som är statistiska plattformar.

4.4. Population

Populationen som var ämnad för denna studie är alla mikro, - små och medelstora aktiebolag belägna i Stockholms län som är revisionspliktiga eller frivilligt valt att upprätta revision.

Figur 3 Illustration över population och urval (egen figur)

4.5. Urval

Utifrån studiens avgränsningar hämtades urvalsramen för undersökningen från databasen Retriever Business Source. Bokslutsåret hamnade på år 2016 eftersom flera företags bokslutsår 2017 inte var inlämnad och granskad av revisorn än (*Bolagsverket, Årsredovisning - aktiebolag u.å.*).

Företagen som hamnade inom studiens avgränsning fördes därefter över till dataprogrammet Excel för att sedan kunna dra ett slumpmässigt stickprov med hjälp av Excels slumpformel. Varje företag fick en slumpsiffra varefter de första 400 företagen valdes ut. Antalet baserades på Longs uttalande om att en logistisk regression inte bör göras såvida antalet observationer är färre än 100 (*Long 1997, s. 53–54*). I tidigare forskning har även antalet observationer inte varit sig lika där till exempel Laitinen och Laitinen (1998) observerade 111 revisionsberättelser medan Moalla (2017) observerade 545 revisionsberättelser. Valet av urvalsstorleken spelade i större utsträckning inte någon roll då forskarna kunde påvisa signifikans i de statistiska undersökningarna och dra slutsatser. Ingen av forskarna hade dock färre än 100 observationer vilket även överensstämmer med Longs (1997) uttalande.

Bland dessa 400 valda företagen fanns det företag som hade erhållit en oren revisionsberättelse utifrån ett eller flera av följande revisorsanmärkningar:

- Revisorn har ej tillstyrkt årsredovisningen.
- Revisorn har ej tillstyrkt ansvarsfrihet för en eller flera styrelseledamöter alternativt VD: n.
- Kontrollbalansräkning visar att likvidationsplikt föreligger.
- Kontrollbalansräkning skall upprättas, då minst hälften av företagets aktiekapital kan vara förbrukat.
- Betalning av skatter och/eller avgifter har ej skötts korrekt.
- Olaga lån har givits till aktieägare eller närstående.
- Revisorn har avstyrkt årsredovisningen.
- Årsredovisningen är för sent inlämnad, alternativt för sent hållen bolagsstämma.

De företag som erhöll rena revisionsberättelser hade antingen inga typer av anmärkningar eller var det sådana anmärkningar som revisorn ansåg vara väsentliga men ej av betydelse. Ett sådant exempel kan vara när revisorn inte har kunnat inhämta tillräckligt med revisionsbevis för revision av ett företags varulager. Årsredovisningen är då upprättad enligt aktiebolagslagen men revisorn skriver med reservation som innebär att anmärkningen är väsentlig men inte av betydelse och förklarar den bristfälliga revisionsbevisen. (*Far Online 2016*). Det finns även andra upplysningar som revisorn får utlämna om han/hon anser att ett företags aktieägare bör ha vetskap om enligt *Aktiebolagslagen (SFS 2005: 551) 9 kap, 35§*.

Av studiens 400 företag förekom ett bortfall om 23 företag. Anledningen till det var att vissa av företagen inte hade någon revisionsberättelse uppladdad. Dessa sållades bort vilket ledde till att 377 företag återstod i undersökningen. (*Körner & Wahlgren 2002, s.22 ff.*)

4.6. Studiens variabler

Den beroende variabeln i undersökningen var revisionsberättelsen som antingen är ren eller oren. Utifrån tidigare undersökta variabler valdes åtta stycken oberoende variabler som påvisat signifikans för denna studie. Det som undersöktes var orsakssambandet mellan de oberoende variabelerna och den beroende variabeln. Dels; har den oberoende variabeln (=orsaken) ett samband med en ren respektive oren revisionsberättelse (=verkan). (*Eliasson 2013, s. 90*). Den

beroende variabeln revisionsberättelsen omkodades till 0 eller 1, där 0 motsvarade en ren revisionsberättelse och 1 en oren revisionsberättelse. I och med att revisionsberättelsen utgörs av endast två alternativ kallas variabeln för en dikotom variabel (*Körner & Lars 2002, s. 25*). Ingen omkodning behövdes för studiens oberoende variabler förutom variabelerna förlust och revisionsbyråns storlek som även de omkodades till 0 samt 1. Gällande förlust var siffran 0 företag som inte hade gått med förlust och siffran 1 företag som hade gått med förlust. Siffran 0 för revisionsbyråns storlek var sådana revisionsbyråer som omfattades av Big 4 medan siffran 1 var andra revisionsbyråer som inte är Big 4.

Tabell 2 Översikt över studiens variabler

<i>Beroende variabel</i>	<i>Omkodning</i>
Revisionsberättelse	Omkodning: 0=Ren revisionsberättelse 1= Oren revisionsberättelse
<i>Oberoende variabler</i>	
Antal anställda	Ingen omkodning
Balansomslutning	Ingen omkodning
Soliditet	Ingen omkodning
Räntabilitet på totalt kapital	Ingen omkodning
Rörelsemarginal	Ingen omkodning
Balanslikviditet	Ingen omkodning
Förlust	Omkodning: 0 = Ej förlust 1= Förlust
Revisionsbyråns storlek	Omkodning: 0 = Big 4 1 = Ej Big 4

Nedan följer en kort beskrivning av respektive oberoende variabel.

4.6.1. Företagens storlek (antal anställda och balansomslutning)

Ett företags storlek utgörs av antal anställda och balansomslutning eller nettoomsättning (Eur-Lex *Mikroföretag samt små och medelstora företag: definition och tillämpningsområde*). Utifrån tidigare forskning har antalet anställda påvisat signifikans med en revisionsberättelse (Laitinen & Laitinen 1998). Antal anställda är hur många personer som är anställda i ett företag.

Balansomslutning är slutsumman av debetsidan eller kreditsidan i företagets balansräkning. (Carlsson & Sandell, 2018). Valet av balansomslutning i denna studie istället för nettoomsättning baserades på Laitinen och Laitinens (1998) studie som även de hade balansomslutning.

4.6.2. Soliditet

Soliditet mäter företagets andelar av tillgångar som finansierats med eget kapital. Med hjälp av soliditet kan företagets solvens på lång sikt utmätas. (Catasús, Högberg & Johrén 2017).

- Soliditetens formel:
$$\frac{\text{Summa eget kapital} + (\text{Summa obeskattade reserver} * 0,78)}{\text{Summa tillgångar}} * 100$$
 (Retriever *Formler och nyckeltal*, u.å.)

4.6.3. Räntabilitet på totalt kapital

Ett sätt att mäta ifall ett företag är lönsamt eller inte är genom det finansiella nyckeltalet räntabilitet. Till följd av att vinsten ställs i förhållande till kapitalet kan företagets effektivitet uppskattas för att se ifall företagets resultat är tillräckligt godtagbart. De vanligaste räntabilitetsmått är räntabilitet på totalt kapital samt räntabilitet på eget kapital. Räntabilitet kan även benämnas som avkastning. (Catasús, Högberg & Johrén 2017, s. 112).

- Formeln för räntabilitet på totalt kapital:
$$\frac{(\text{Rörelseresultat} + \text{Ränteintäkter från koncernbolag} + \text{Externa ränteintäkter} + \text{Övriga finansiella intäkter})}{\text{Summa tillgångar}} * 100$$
 (Retriever *Formler och nyckeltal*, u.å.)

4.6.4. Rörelsemarginal

Rörelsemarginal mäter företagets andel av vinsten som återstår till räntor, skatt och vinst efter företagets alla kostnader har gäldats. Om rörelsemarginalen är hög innebär det att företaget är friskt. (Catasús, Högberg & Johrén 2017, s. 112).

- Rörelsemarginalens formel:
$$\frac{\text{Rörelseresultat}}{\text{Nettoomsättning}} * 100$$
 (Retriever *Formler och nyckeltal*, u.å.)

4.6.5. Balanslikviditet

Likviditet mäter företagets likvida medel i relation till kortfristiga skulder. Med hjälp av likviditet kan företagets kortfristiga solvens mätas. Likviditet kan mätas på två olika sätt; kassalikviditet eller balanslikviditet. Kassalikviditeten exkluderar varulager och pågående arbeten i jämförelse med balanslikviditet som inkluderar ovanstående. (Catasús, Högberg & Johrén 2017). Med stöd av tidigare forskning (Caramanis & Spathis 2006) används balanslikviditet i denna studie.

- Balanslikviditetens formel: $(\text{Summa omsättningstillgångar} / \text{Summa kortfristiga skulder}) * 100$ (Retriever, *Formler och nyckeltal*, u.å.)

4.6.6. Förlust

När företagets intäkter är större än kostnaderna går företaget i vinst. Betalningskapaciteten påverkas positivt när överskott i form av likvida medel uppstår i företaget. Om kostnaderna däremot är större än intäkterna går företaget i förlust. Ett underskott av likvida medel påverkar således företagets betalningsförmåga negativt. (Wolters Kluwer 2016, s. 50).

4.6.7. Revisionsbyråns storlek

Revisionsbyråerna brukar delas in i två kategorier ur ett globalt perspektiv; nämligen Big 4 och ej Big 4 (Carrington 2014) vilket även denna studies indelning utgick från. Big 4 består av de fyra största internationella revisionsbolagen på marknaden; Ernst & Young, Öhrlings Pricewaterhousecoopers, Deloitte och KPMG (Kells 2018).

4.7. Statistisk metod

4.7.1 Statistisk hypotesprövning

Innan de statistiska prövningarna utfördes sattes ett antal hypoteser upp. Hypoteser utgörs av en noll- och mothypotes. Nollhypotesen brukar oftast förknippas med att det inte föreligger något samband mellan den beroende variabeln och den oberoende variabeln vilket även denna studies hypoteser utgått ifrån. Mothypotes påvisar till skillnad från nollhypotesen att det föreligger signifikant statistiskt samband. Med andra ord innebär det att nollhypotesen förkastas. (Lind, Marchal & Wathen 2011, s. 335–336). I figur 4 nedan presenteras studiens hypoteser för respektive variabel.

H_0 = Antal anställda har inget samband med en oren revisionsberättelse.
 H_1 = Antal anställda har ett samband med en oren revisionsberättelse.

H_0 = Balansomslutning har inget samband med en oren revisionsberättelse.
 H_1 = Balansomslutning har ett samband med en oren revisionsberättelse.

H_0 = Soliditet har inget samband med en oren revisionsberättelse.
 H_1 = Soliditet har ett samband med en oren revisionsberättelse.

H_0 = Röntabilitet på totalt kapital har inget samband med en oren revisionsberättelse.
 H_1 = Röntabilitet på totalt kapital har ett samband med en oren revisionsberättelse.

H_0 = Rörelsemarginal har inget samband med en oren revisionsberättelse.
 H_1 = Rörelsemarginal har ett samband med en oren revisionsberättelse.

H_0 = Balanslikviditet har inget samband med en oren revisionsberättelse.
 H_1 = Balanslikviditet har ett samband med en oren revisionsberättelse.

H_0 = Förlust har inget samband med en oren revisionsberättelse.
 H_1 = Förlust har ett samband med en oren revisionsberättelse.

H_0 = Revisionsbyråns storlek har inget samband med en oren revisionsberättelse.
 H_1 = Revisionsbyråns storlek har ett samband en oren revisionsberättelse.

Figur 4 Studiens hypoteser (egen figur)

4.7.2. Signifikansnivån och p- värdet

Efter att ha ställt upp studiens hypoteser, valdes signifikansnivån. Den bestämda signifikansnivån avgör ifall nollhypotesen kan förkastas eller inte. Risken att förkasta en korrekt nollhypotes reduceras ju högre krav på signifikansnivån som ställs. Denna risk benämns som p-värde. (Eliasson, 2013 s. 104). Med andra ord ju lägre signifikansnivå desto starkare blir stödet för att godta en mothypotes. I de flesta fall räcker en 5%-signifikansnivå för att säkerställa statistiskt signifikant samband, vilket även blir denna studies utgångspunkt. Ifall p-värdet är högre än 5 % - nivå kan nollhypotesen inte förkastas och därmed betyder det att det inte finns ett statistiskt samband mellan den oberoende variabel och den beroende variabeln revisionsberättelse. Om p-värdet däremot är mindre än 5% - nivå kan nollhypotesen förkastas och det är då statistiskt säkerställt att det råder ett samband. (Lind, Marchal & Wathen 2011, s. 337–338).

4.7.3. Korrelation

Med hjälp av korrelation kan sambandet mellan variabler mätas. Sannolikheten att det finns ett statistiskt signifikant samband ökar ju närmare värdet av -1 eller 1 korrelationskoefficienten antar. (Eliasson, 2013 s. 99). Med hjälp av en korrelationstabell kan även multikollinearitet mätas. Multikollinearitet uppstår om två oberoende variabler korrelerar med varandra för mycket. Ifall korrelationen befinner sig utanför intervallet -0,7 - 0,7 råder multikollinearitet, med andra ord att variablerna mäter samma sak och att således en av de bör uteslutas. (Lind, Marchal & Wathen 2011, s. 535). Eftersom denna studie har undersökt många olika oberoende variabler har multikollinearitet tagits i beaktande före genomförandet av regressionsanalys. En av variablerna måste då uteslutas ifall det råder multikollinearitet.

4.7.4. Enkel och multipel logistisk regression

Efter att beaktat multikollinearitet genomfördes slutligen en regression. Regression används för att beskriva hur stor påverkan den oberoende variabeln har på den beroende variabeln (Eliasson 2013, s. 99). En regression kan vara både enkel och multipel. En enkel regression utgörs av endast två variabler, nämligen en beroende och en oberoende variabel. Medan multipel regression tar hänsyn till fler variabler; en beroende och två eller fler oberoende. (Agresti 2002).

I denna studie användes en logistisk regression eftersom studiens beroende variabel är dikotom, det vill säga endast kan anta två värden och är därför mer lämplig att använda sig av än en linjär regression. (Edling & Hedström 2003, s.178). Enkel och multipel logistisk regression har genomförts i programmet SPSS för att först se ifall det råder signifikant samband mellan två variabler och sedan med hjälp av Stepwise-metoden få ut den bäst förklarande multipla logistiska regressionen.

Med hjälp av B- koefficienten kunde den oberoende variabelns effekt på den beroende variabeln beskrivas i regressionsanalysen. Ifall koefficienten utgörs av ett minustecken har den oberoende variabeln en negativ påverkan på den beroende och vice versa. (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2018, s. 311 ff.). Effekten kan även förklaras som en sannolikhet att något äger rum, exempelvis sannolikheten att få en oren revisionsberättelse ifall soliditeten är lägre. Ifall exempelvis sannolikheten att få en oren revisionsberättelse är 0,2 (20%) om soliditeten minskar, är således sannolikheten att inte få en oren 0,8 (80%).

4.8. Sanningskriterier

Genom sanningskriterierna reliabilitet och validitet beskrivs undersökningens trovärdighet. Ju högre reliabilitet samt validitet desto trovärdigare blir studien. (*Eliasson 2013, s. 14*).

4.8.1. Reliabilitet

Reliabilitet beskriver hur pass pålitlig undersökningen är utifrån aspekterna replikerbarhet, stabilitet samt tillförlitlighet. Genom att upprepa undersökningen under motsvarande omständigheter är målet att samma resultat ska uppnås för att få en hög reliabilitet. Denna studie har en hög reliabilitet eftersom den är replikerbar då den insamlade datan inhämtades från Retriever Business Sources databas i form av årsredovisningar vilka behålls 10 år framöver. I denna studie utgick merparten av de utvalda variablerna från den ovannämnda databasens beräkningar men dock har samtliga data kontrollerats genom kontrollräkning. Således blev resultatet samt slutsatserna mer pålitliga och replikerbara vilket ytterligare stärker studiens reliabilitet. (*Eliasson 2013, s. 14 ff*).

4.8.2. Validitet

Validitet talar om huruvida avsikten med undersökningen mäts genom studiens tillvägagångssätt. Till en början handlar validitet om att studiens frågeställning bör vara tydlig för att det som avses att mätas verkligen ska mätas. I denna studie har ett antal olika variabler använts för att mäta dess samband med en revisionsberättelse. Validiteten i denna studie är hög eftersom de utvalda variablernas definitioner utgick från den teoretiska referensramen där tidigare forskare även använt sig av dessa. (*Eliasson 2013, s. 16–17*). Validitet handlar även om huruvida undersökningens resultat kan generaliseras (*Bryman & Bell 2013, s. 64*). På grund av att ett sannolikhetsurval har använts i denna studie innebär det att validiteten stärks ytterligare då studiens resultat kan generaliseras till populationen. En högre validitet uppstod även till följd av användandet av giltiga årsredovisningar inhämtade från Retriever Business Source som är en databas innehållande all relevant affärsinformation och därmed varit till hjälp att mäta det som avsågs att mätas i denna studie (*Eliasson 2013, s. 16*).

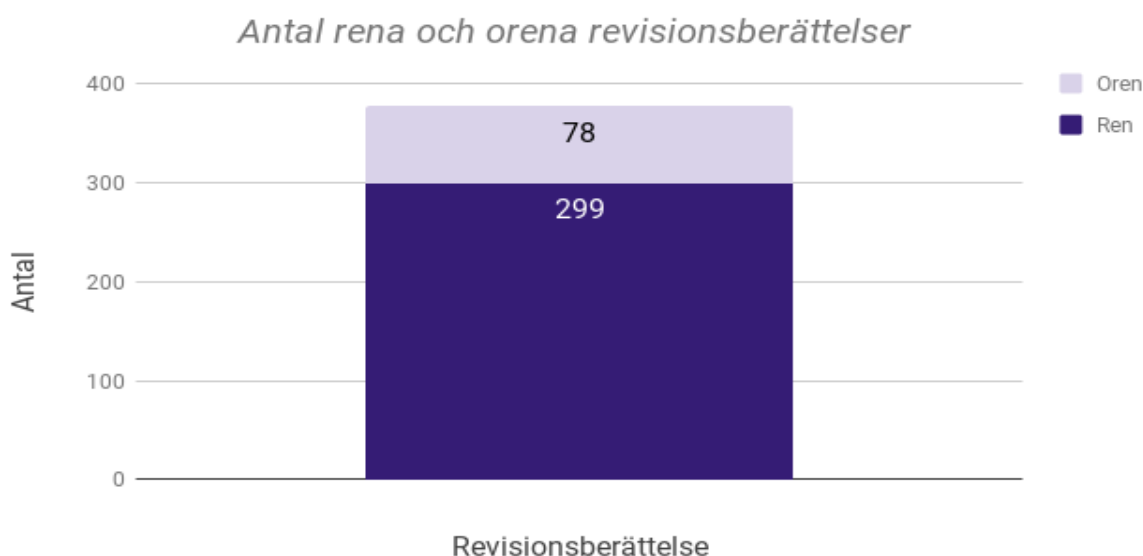
5. Empirisk data

I detta avsnitt presenteras insamlad empirisk data utifrån metodavsnittet i form av först en deskriptiv och sedan en statistisk redogörelse.

5.1. Deskriptiv data

5.1.1. Revisionsberättelser

Studiens insamlade data bestod av 377 mikro-, små- samt medelstora aktiebolag utvalda med hjälp av ett slumpmässigt urval. Med hjälp av *figur 5* nedan kan det utläsas att 78 stycken av bolagen hade orena revisionsberättelser vilket resulterade till en andel om 20,7 procent av den totala insamlade datan. Majoriteten bestående av resterande 299 stycken bolag hade rena revisionsberättelser och utgjorde en andel om 79,3 procent.

Figur 5 Antal rena- och orena revisionsberättelser

5.1.2. Antal anställda

I *tabell 3* nedan presenteras en fördelning över företagens storlek utifrån dess antal anställda. Majoriteten av företagen hade antal anställda inom intervallet 10–49 anställda vilket motsvarade 246 företag varav 52 företag tilldelades en oren revisionsberättelse (21 procent). Inom intervallet 0–9 anställda erhöll däremot endast nio företag en oren revisionsberättelse av intervallets totala antal om 44 stycken (20 procent). 87 stycken företag hade inom intervallet 50–249 anställda som utgjorde samma andel orena revisionsberättelser (20 procent) som intervallet 0–9 anställda.

Tabell 3 Fördelning av antal anställda

Anställda	Antal	Ren	Oren	Andel orena
0-9	44	35	9	20%
10-49	246	194	52	21%
50-249	87	70	17	20%

4.1.3. Balansomslutning

I tabell 4 nedan presenteras en fördelning över företagens storlek utifrån dess balansomslutning. Det framgår att majoriteten av företagen (184 stycken) hade en balansomslutning $\leq 20\ 000$ tkr. Antalet orena i det intervallet var högst (37 stycken), dock var inte den andelen störst i jämförelse med resterande intervaller (20 procent). I intervallet $20\ 000 < x \leq 100\ 000$ tkr resulterade det däremot både lägre antal orena revisionsberättelser (28 stycken) samt andel orena revisionsberättelser (19 procent) i jämförelse med intervallet $\leq 20\ 000$ tkr. I sista intervallet $100\ 000 < x \leq 430\ 000$ tkr var andelen orena revisionsberättelser störst (27 procent), bestående av 13 stycken av totalt 48 stycken. Tabell 4 nedan uppger att ju lägre balansomslutning det enskilda företaget har, desto större antal orena revisionsberättelser.

Tabell 4 Fördelning av balansomslutning

Intervall	Antal	Ren	Orena	Andel orena
$\leq 20\ 000$ tkr	184	147	37	20%
$20\ 000 < x \leq 100\ 000$ tkr	145	117	28	19 %
$100\ 000 < x \leq 430\ 000$ tkr	48	35	13	27%

5.1.4. Soliditet

Företagens soliditet presenteras nedan i tabell 5. Samtliga företag med en negativ soliditet erhöll orena revisionsberättelser vilket framgår i det första intervallet nedan. Majoriteten av företagen hade dock positiv soliditet inom intervallen $0 = x \leq 20\ %$ samt $21 \leq x \leq 40\ %$ motsvarande 115 stycken samt 114 stycken företag varav andelen orena revisionsberättelser utgjorde 29 procent samt 18 procent av dessa. Intervallet $41 \leq x \leq 60\ %$ bestod av 80 stycken företag som utgjorde minst andel orena revisionsberättelser, nämligen 9 procent (sju stycken företag). Företag med en soliditet inom intervallet $61 \leq x \leq 80\ %$ var 40 stycken varav sju

stycken erhöill en oren revisionsberättelse och motsvarade en andel orena revisionsberättelser på 18 procent. Intervall med en soliditet inom $81 \leq x \leq 100$ % omfattades av 23 stycken företag vilka utgjordes av 17 procent orena revisionsberättelser, det vill säga fyra stycken. Ingen av företagen hade en soliditet över 100 %.

Tabell 5 Fördelning av soliditet

Intervall	Antal	Ren	Oren	Andel orena
$x < 0$ %	5	0	5	100%
$0 = x \leq 20$ %	115	82	33	29%
$21 \leq x \leq 40$ %	114	93	21	18%
$41 \leq x \leq 60$ %	80	73	7	9%
$61 \leq x \leq 80$ %	40	33	7	18%
$81 \leq x \leq 100$ %	23	19	4	17%
$x > 100$ %	0	0	0	0 %

5.1.5. Rëntabilitet på totalt kapital

Företagens rëntabilitet på totalt kapital presenteras nedan i *tabell 6*. Större delen av de undersökta företagen hade positiv rëntabilitet på totalt kapital inom intervallet $0 = x \leq 20$ % där 24 procent av 185 företag erhöill en oren revisionsberättelse. Företag med negativ rëntabilitet på totalt kapital inom intervallet $x < 0$ % erhöill 21 stycken orena revisionsberättelser, motsvarande 26 procent av totalen om 81 stycken företag. 73 stycken företag hade en rëntabilitet på totalt kapital inom intervallet $21 \leq x \leq 40$ % där andelen orena revisionsberättelser var 11 procent. Intervall $41 \leq x \leq 60$ % bestod däremot endast av 29 företag varav fyra av dessa hade erhöillit en oren revisionsberättelse (4 procent). Företag med en rëntabilitet på totalt kapital inom intervallet $61 \leq x \leq 80$ % omfattades av endast en oren revisionsberättelse av samtliga fem stycken företag. Intervallen $81 \leq x \leq 100$ % och $x > 100$ % bestod av tre stycken respektive en stycken företag varav inga företag erhöill en oren revisionsberättelse.

Tabell 6 Fördelning av räntabilitet på totalt kapital

Intervall	Antal	Ren	Oren	Andel orena
$x < 0 \%$	81	60	21	26%
$0 = x \leq 20 \%$	185	141	44	24%
$21 \leq x \leq 40 \%$	73	65	8	11%
$41 \leq x \leq 60 \%$	29	25	4	14%
$61 \leq x \leq 80 \%$	5	4	1	20%
$81 \leq x \leq 100 \%$	3	3	0	0%
$x > 100 \%$	1	1	0	0%

5.1.6. Rörelsemarginal

Företagens rörelsemarginal presenteras nedan i *tabell 7*. Andelen orena revisionsberättelser med en negativ rörelsemarginal inom intervallet $x < 0 \%$ utgjordes av 26 procent orena revisionsberättelser av samtliga 88 stycken. Övervägande del av företagen, närmare bestämt 269 företag, hade en positiv rörelsemarginal inom intervallet $0 = x \leq 20 \%$ där 20 % bestod av orena revisionsberättelser. Inom intervallet $21 \leq x \leq 40 \%$ erhöll endast ett företag en oren revisionsberättelse av 16 företag. Företag med en rörelsemarginal inom intervallet $41 \leq x \leq 60 \%$ bestod av två stycken företag där endast ett företag erhöll en oren revisionsberättelse. Intervallen $61 \leq x \leq 80 \%$ och $81 \leq x \leq 100 \%$ bestod vardera av ett företag där ingen erhöll en oren revisionsberättelse. Ingen av företagen hade en rörelsemarginal över 100 %.

Tabell 7 Fördelning av rörelsemarginal

Intervall	Antal	Ren	Oren	Andel orena
$x < 0 \%$	88	65	23	26%
$0 = x \leq 20 \%$	269	216	53	20%
$21 \leq x \leq 40 \%$	16	15	1	6%
$41 \leq x \leq 60 \%$	2	1	1	50%
$61 \leq x \leq 80 \%$	1	1	0	0%
$81 \leq x \leq 100 \%$	1	1	0	0%
$x > 100 \%$	0	0	0	0%

5.1.7. Balanslikviditet

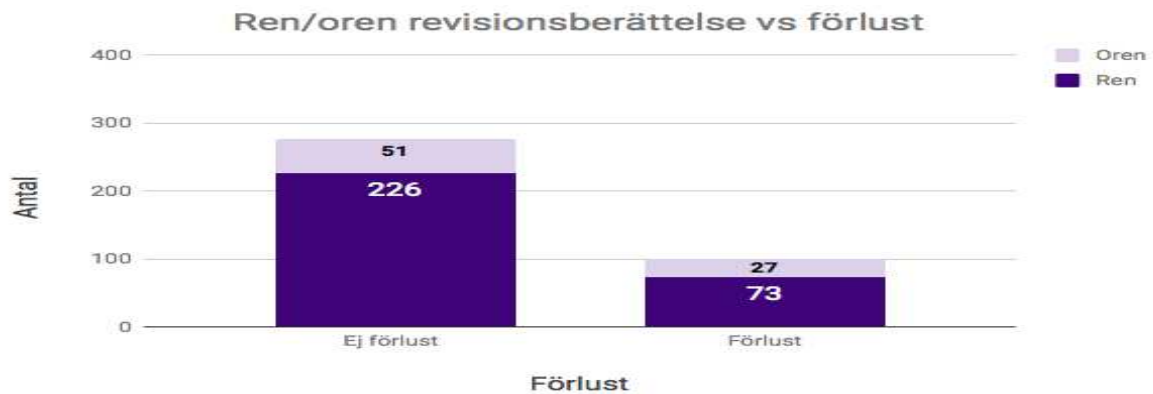
Företagens balanslikviditet presenteras nedan i *tabell 8*. 16 stycken företag hade en balanslikviditet inom intervallet $0 = x \leq 20 \%$ där två av dessa utgjorde orena revisionsberättelser, motsvarande 13 procent. Däremot var andelen orena revisionsberättelser högst inom intervallet $21 \leq x \leq 40 \%$, nämligen 63 procent, som bestod av 5 stycken orena revisionsberättelser av totalt åtta stycken. Företag med en balanslikviditet inom intervallet $41 \leq x \leq 60 \%$ bestod av 14 stycken varav tre stycken hade fått en oren revisionsberättelse (21%). Företag med en balanslikviditet inom intervallen $61 \leq x \leq 80 \%$ och $81 \leq x \leq 100 \%$ omfattades av 17 respektive 37 stycken revisionsberättelser varav fyra respektive elva stycken var orena revisionsberättelser. Det mest noterbara rörande balanslikviditeten var att majoriteten av samtliga företag, närmare bestämt 285 stycken företag, hade en balanslikviditet över 100% varav 19 procent utgjordes av orena revisionsberättelser, nämligen 53 stycken företag.

Tabell 8 Fördelning av balanslikviditet

Intervall	Antal	Ren	Oren	Andel orena
$x < 0 \%$	0	0	0	0%
$0 = x \leq 20 \%$	16	14	2	13%
$21 \leq x \leq 40 \%$	8	3	5	63%
$41 \leq x \leq 60 \%$	14	11	3	21%
$61 \leq x \leq 80 \%$	17	13	4	24%
$81 \leq x \leq 100 \%$	37	26	11	30%
$x > 100 \%$	285	232	53	19%

5.1.8. Förlust

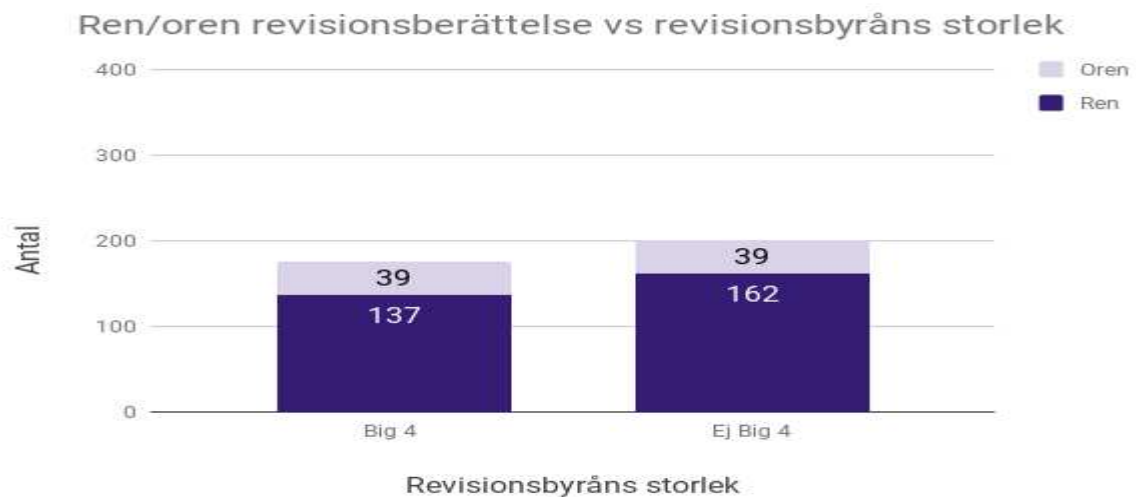
Av figur 6 nedan framgår det att företag som ej gick med förlust var 277 stycken varav 51 stycken av dessa fick orena revisionsberättelser (22 procent) medan företag som gick med förlust endast var 100 stycken varav 27 stycken erhöll orena revisionsberättelser (27 procent).

Figur 6 Ren/oren revisionsberättelse vs förlust

5.1.9. Revisionsbyråns storlek

Av figur 7 nedan framgår det att företag som valt att få en revision upprättad av en revisionsbyrå från Big 4 var 176 stycken vilket motsvarar 47 procent av studiens samtliga 377 företag. Resterande 53 procent fick sin revision upprättad av en mindre revisionsbyrå som inte faller inom kategorin Big 4. 22 procent av de 176 företagen som fick sin revision upprättad av Big 4 erhöll en oren revisionsberättelse, motsvarande 39 stycken. Däremot var andelen orena revisionsberättelser 19 procent av de 201 företagen som inte fick revisionen upprättad av Big 4, vilket även de motsvarade 39 stycken.

Figur 7 Ren/ oren revisionsberättelse vs revisionsbyråns storlek

5.2. Statistisk data

5.2.1. Korrelation

Enligt korrelationstabellen (se *bilaga 1*) förelåg starkast korrelation mellan de oberoende variablerna förlust och räntabilitet på totalt kapital (-0,491). Den starkaste korrelationen mellan den beroende variabeln och en oberoende variabel förelåg mellan revisionsberättelsen och räntabilitet på totalt kapital (-0,186). Ingen av studiens oberoende variabler uteslöts då det inte förekom någon stark multikollinearitet mellan två oberoende variabler eftersom korrelationen höll sig inom intervallet (-0,7) - 0,7.

5.2.2. Logistisk regression

I den enkla logistiska regressionsanalysen (se *bilaga 2*) visade de oberoende variablerna soliditet ($0,000 < 0,05$) och räntabilitet på totalt kapital ($0,001 < 0,05$) signifikans utifrån en 95% - konfidensintervall. Soliditet hade därav en trestjärnig signifikans på den beroende variabeln, revisionsberättelse. B-koefficienten för soliditet och räntabilitet på totalt kapital var negativ vilket innebär att de har en negativ påverkan på den beroende variabeln. Variabeln soliditet påvisade att högre soliditet minskar sannolikheten att erhålla en oren revisionsberättelse med 2,4 % (-0,024) för varje gång den oberoende variabeln ökar med ett. Samma förhållande påvisade även variabeln räntabilitet på totalt kapital där sannolikheten att erhålla en oren revisionsberättelse minskar med 1,5 % (-0,015) för varje gång den oberoende variabeln ökar med ett.

De resterande variablerna (antal anställda, balansomslutning, rörelsemarginal, balanslikviditet, förlust och revisionsbyråns storlek) visade dock inget statistiskt säkerställt samband med den beroende variabeln då p-värdet på respektive variabel var större än 5 %. Variabeln förlust skulle vara signifikant säkerställd inom konfidensintervallet 90 % då dess p-värde understeg 10 % ($0,071 < 0,10$). Nedan följer en tabell över den enkla logistiska regressionsanalysen.

Tabell 9 Översikt över de oberoende variablerna i en enkel logistisk regression

Variabler	B-koefficienten	Sig.
Antal anställda	0,000	0,994
Balansomslutning	0,000	0,391
Soliditet	-0,024	0,000
Räntabilitet på totalt kapital	-0,015	0,001
Rörelsemarginal	0,000	0,878
Balanslikviditet	0,000	0,757
Förlust	0,494	0,071
Revisionsbyråns storlek	-0,168	0,510

I den multipla logistiska regressionsanalysen (se bilaga 3) förelåg även här endast signifikans mellan de oberoende variablerna soliditet ($0,004 < 0,05$) och räntabilitet på totalt kapital ($0,035 < 0,05$) med en oren revisionsberättelse. SPSS valde ut variabler i två steg utifrån kriteriet bäst Likelihood ratio. Sannolikheten att erhålla en oren revisionsberättelse minskade med 1,1 % för räntabilitet på totalt kapital samt 1,8 % för soliditet för varje gång respektive av variablerna ökade med ett. Nedan i tabell 10 följer en tabell över den multipla logistiska regressionsanalysen.

Tabell 10 Översikt över de oberoende variablerna i en multipel logistisk regression

Variabler	B-koefficienten	Sig.
<i>Step 1</i>		
Soliditet	-0,020	0,001
<i>Step 2</i>		
Räntabilitet på totalt kapital	-0,011	0,035
Soliditet	-0,018	0,004

6. Analys

I detta avsnitt analyseras empirin med den framtagna teoretiska referensramen utifrån studiens frågeställning som följer nedan;

- Vilka faktorer, bland antal anställda, balansomslutning, soliditet, räntabilitet på totalt kapital, rörelsemarginal, balanslikviditet, förlust och revisionsbyråns storlek, har ett samband med en ren respektive oren revisionsberättelse?

6.1. Revisionsberättelser

Studien bestod av 377 företag som frivilligt valt att upprätta revision samt revisionspliktiga företag som har överskridit två av dessa följande tre gränsvärden två år i följd; tre medelantal anställda, 1,5 miljoner kr i balansomslutning och 3 miljoner kr i nettoomsättning. Andelen rena revisionsberättelser (79,3 %) var större än andelen orena revisionsberättelser (20,7 %) utifrån den deskriptiva datan vilket dessutom både Chan och Walter (1996) samt Sundgren (1998) konstaterat. Laitinen och Laitinen (1998) nämner även att revisionsberättelserna i Finland väldigt ofta är rena och ger tre förklaringar till detta; revisorn har inte kompetensen att identifiera risker, revisorns oberoende störs eller att företagens finansiella rapporter är upprättade med hög kvalitet och revisorn hellre lämnar en ren revisionsberättelse som kan förklara varför det också är mer rena än orena revisionsberättelser i denna studie.

Majoriteten av företagen har erhållit en kvalitetsstämpel som förknippas med en ren revisionsberättelse vilket innebär att inga väsentliga fel föreligger i bolagets årsredovisning samt att förvaltningen inte har misskött sig. Rena revisionsberättelser kopplas även till intressentteorin där intressenter, som exempelvis kunder, försäkras eller rättare sagt känner trygghet om att företagen kommer att leverera deras beställning.

6.2. Företagens storlek (antal anställda och balansomslutning)

Utifrån kriterierna risk och väsentlighet avgör revisorn vad, respektive hur mycket som ska granskas i företaget. Trots att revisorn utgår från detta kan ett felaktigt utlämnande av revisionsberättelse ges, en så kallad revisionsrisk. Denna revisionsrisk kan förknippas med företagets storlek. Ett företags storlek baseras på antal anställda samt balansomslutning eller nettoomsättning. Antal anställda visade inget signifikant samband i denna studie jämfört med

Laitinen och Laitinens (1998) studie som påvisade att ju mindre antal anställda desto större sannolikhet att få en oren revisionsberättelse. Antalet orena revisionsberättelser var dock större utifrån den deskriptiva statistiken (*se tabell 4*) ju mindre ett företag var avseende till balansomslutning, men ett signifikant samband visades däremot inte vare sig i den enkla- eller multipla logistiska regressionsanalysen. Att antalet orena revisionsberättelser var större utifrån den deskriptiva statistiken ju mindre ett företag var avseende till balansomslutning ger en anknytning till kontrollrisken som är en av de tre komponenterna av revisionsrisken och som även är hänförlig till företagets interna kontroller i enlighet med Demartini och Trucco (2017).

Enligt Demartini och Trucco (2017) besitter mindre företag i större grad mindre ekonomiska resurser än större företag, vilket leder till att de inneboende felen inte upptäcks på grund av att företagen inte lägger ner lika mycket resurser på sina interna kontroller. Således ökar kontrollrisken och därmed även revisionsrisken. Därför är det viktigt att revisorn sätter en "lämplig" acceptabel väsentlighetsnivå vid planeringen av revisionsuppdraget enligt Carrington (2014), för att reducera revisionsrisken. Upptäckten av det ökade antalet orena revisionsberättelser i avseende till företagets storlek utifrån den deskriptiva statistiken, det vill säga ju mindre ett företag är utifrån dess balansomslutning, i denna studie överensstämmer med Demartini och Truccos (2017) uttalande. Där revisorn i detta fall har satt en lägre acceptabel väsentlighetsnivå för att således finna de inneboende felen som företagen, med hjälp av de interna kontrollerna, inte har upptäckt.

6.3. Revisionsbyråns storlek

En revisor ska enligt Revisorslagen (*SFS 2001:883*) följa god revisorssed tillämpad av branschorganisationen FAR som är yrkesetiska regler för revisorer och därmed vara oberoende vid utförandet av revisionen. Detta eftersom revisionens syfte är att öka trovärdigheten och säkerställa kvalitén av den ekonomiska informationen som företaget avger. Valet av revisor ska således inte vara av betydelse om företaget får en ren eller oren revisionsberättelse. Trots detta har vissa tidigare forskares uppfattningar varit av skilda meningar. Somliga forskare (*Farrugia & Baldacchino 2005; Keasey 1988; Sundgren 1998*) har påvisat signifikans mellan en oren revisionsberättelse och ifall revisorn är från en större revisionsbyrå (Big 4). I kontrast mot detta hittade Caramanis och Spathis (2006) och Citron och Taffler (1992) inget samband och kunde därför inte hålla med. Signifikant samband kunde i denna studie som precis nämnda forskare heller inte fastställas vilket även kunde noteras utifrån den deskriptiva datan. Antalet orena

revisionsberättelser var däremot lika bland företag som hade Big 4 eller inte Big 4 som revisionsbyrå. Att det inte råder signifikant samband mellan revisionsberättelse och revisionsbyråns storlek tyder i detta fall på att det inte spelar någon roll vilken revisionsbyrå som har anlåtats av företaget och att god revisorssed därmed följts utifrån denna aspekt.

6.4. Signifikanta variabler - soliditet och räntabilitet på totalt kapital

Utifrån den genomförda enkla samt multipla logistiska regressionsanalysen har ett negativt samband kunnat fastställas mellan en oren revisionsberättelse och variablerna soliditet samt räntabilitet på totalt kapital. Detta visar på att sannolikheten att få en oren revisionsberättelse ökar ju lägre soliditet och räntabilitet på totalt kapital företaget har, vilket även Laitinen och Laitinen (1998) samt Özcan (2016) funnit. Laitinen och Laitinen (1998) undersökte stora företag men i denna studie har även deras slutsats vad gäller soliditet och räntabilitet på totalt kapital kunnat appliceras, vilket visar på att företagets storlek inte har någon betydelse utifrån denna aspekt. I enlighet med Duréndez's studie leder det negativa sambandet med bland annat soliditet till att långgivare, som är en intressent enligt intressentteorin, kommer att ha svårigheter med att låna ut pengar till företagen med lägre soliditet då det bland annat är större sannolikhet att företaget får en oren revisionsberättelse men även för att soliditet är en av flera faktorer som visar företagets betalningsförmåga.

Sammanfattningsvis som nämnt i den teoretiska referensramen är soliditet ett mått på ett företags betalningsförmåga på lång sikt. Ju högre soliditet desto större förluster klarar ett företag av utan att behöva gå i likvidation. En låg soliditet innebär att ett företag har en stor andel skulder vilket leder till högre kostnader. På det sättet sjunker lönsamheten i företaget.

Om soliditeten sjunker, sjunker även lönsamheten i företaget och därmed påverkas räntabilitet på totalt kapital eftersom det är ett av fler lönsamhetsmått. Soliditet och räntabilitet på totalt kapital går därmed hand i hand med varandra, vilket uppenbaras i denna studie där signifikant samband uppstod med en oren revisionsberättelse och de nämnda variablerna. Trots att dessa två variabler kan förknippas med varandra uppstod ingen stark multikollinearitet (*se bilaga 1*) som skulle innebära att dessa mäter samma sak och att en av de skulle behöva uteslutas.

6.5. Rörelsemarginal, balanslikviditet, förlust

Forskare som bland annat Chan och Walter (1996) påvisade signifikans mellan balanslikviditet och en oren revisionsberättelse. Caramanis och Spathis (2006) påvisade även de signifikant samband med balanslikviditet men också med variabeln rörelsemarginal. Keasey (1988) påvisade signifikans i sin studie mellan revisionsberättelse och företag som hade gått i förlust. Detta kunde dock inte fastställas i denna studie utifrån de statistiska prövningarna som utfördes och heller inte utläsas från den deskriptiva statistiken. Vad detta kan bero på diskuteras vidare i *avsnitt 8*.

7. Slutsatser

I detta avsnitt presenteras de slutsatser som denna studie har kommit fram till utifrån den empiriska datan och hädanefter analysen. Slutligen besvaras studiens hypoteser som presenterades i metodkapitlet.

Studien har undersökt vilka faktorer som har ett samband med en ren respektive oren revisionsberättelse i mikro-, små- och medelstora företag i Stockholm. Utefter studiens empiri och analys kan relevanta slutsatser dras.

Slutsatser som denna studie har kunnat komma fram till är följande:

- Andelen av alla revisionsberättelser är för det mesta mer rena än orena vilket har upptäckts i denna studie men även upptäckts och diskuterats bland tidigare forskare.
- Signifikant samband mellan revisionsberättelserna och variablerna soliditet samt räntabilitet på totalt kapital föreligger i både den enkla och multipla regressionsanalysen.
- Ju lägre soliditet desto större sannolikhet är det för ett företag att få en oren revisionsberättelse av dess revisor.
- Ju lägre räntabilitet på totalt kapital desto större sannolikhet är det för ett företag att få en oren revisionsberättelse av dess revisor.
- Laitinen och Laitinen (1998) hittade signifikant samband med variablerna soliditet och räntabilitet på totalt kapital bland stora företag i Finland. Detta har även kunnat konstateras i denna studie men bland mikro-, små- och medelstora företag i Stockholm. Således tyder detta på att företagets storlek inte är av betydande mening utifrån denna aspekt.
- En revisor ska enligt god revisorssed vara oberoende vid utförandet av revision. Valet av revisionsbyrå ska således inte vara av betydelse om företaget ska erhålla en ren eller oren revisionsberättelse. Detta har konstaterats i denna studie då inget signifikant samband hittades mellan revisionsberättelse och revisionsbyråns storlek vilket tyder i detta fall på att det inte spelar någon roll vilken revisionsbyrå som anlitas av företaget och att god revisorssed därmed följts utifrån denna aspekt.

7.1. Besvarande av studiens hypoteser

Utefter empiri och analys kan studiens uppställda hypoteser besvaras vilket presenteras nedan i *figur 8*. Nollhypotesen kan endast förkastas för variablerna soliditet och räntabilitet på totalt kapital. Resterande variabler påvisade inget samband med en oren revisionsberättelse och därmed förkastas inte nollhypotesen för respektive.

H_0 = Antal anställda har inget samband med en oren revisionsberättelse.

H_0 = Balansomslutning har inget samband med en oren revisionsberättelse.

H_1 = Soliditet har ett samband med en oren revisionsberättelse.

H_1 = Räntabilitet på totalt kapital har ett samband med en oren revisionsberättelse.

H_0 = Rörelsemarginal har inget samband med en oren revisionsberättelse.

H_0 = Balanslikviditet har inget samband med en oren revisionsberättelse.

H_0 = Förlust har inget samband med en oren revisionsberättelse.

H_0 = Revisionsbyråns storlek har inget samband med en oren revisionsberättelse.

Figur 8 Studiens kvarvarande hypoteser

8. Slutdiskussion

I detta avsnitt presenteras uppsatsen till en generell nivå, där ifrågasättande och ställningstagande har varit utgångspunkten. Slutligen tas möjliga förslag till fortsatt forskning upp.

Syftet med denna uppsats var att undersöka ifall det råder samband med studiens utvalda variabler och revisionsberättelser för att således få en helhetsbild över vilka av studiens faktorer som för det mesta leder till en oren revisionsberättelse. Syftet anses vara uppfyllt genom utförda statistiska prövningar med ett antal finansiella och icke- finansiella variabler på ett slumpmässigt urval av företag som påvisade vilka av studiens variabler som har ett samband med en oren revisionsberättelse.

Denna studies bidrag riktar sig mot både intressenter och företag. Med hjälp av denna studie kan intressenter få indikationer om vilka faktorer som är relevanta att ta hänsyn till vid dess olika ekonomiska beslut. Även företag kan få indikationer om vilka faktorer som är viktiga att lägga fokus på för att förbättra dess ställning och således få en ren revisionsberättelse som ses som en kvalitetsstämpel för intressenter. Utifrån denna studie bör företag satsa mot att förbättra sin soliditet men även räntabilitet på totalt kapital då båda påverkar utfallet av en revisionsberättelse. Sannolikheten att få en ren revisionsberättelse är större ju högre soliditet och räntabilitet på totalt kapital är.

Faktorerna; balansomslutning, antal anställda, förlust, revisionsbyråns storlek, rörelsemarginal och balanslikviditet visade inget statistiskt samband med en oren revisionsberättelse. Tids- samt geografiska aspekter kan förklara utfallen av denna studie jämfört med tidigare forskning. Moalla (2017) som påvisade signifikans mellan likviditet och revisionsberättelse utgjorde sin studie i Tunisien vilket kan vara en skillnad med denna studies resultat då landet ligger utanför Europa med andra lagar. Dock fick Laitinen och Laitinen (1998) som gjorde sina studier inom Europas gränser signifikans mellan lägre likviditet och en oren revisionsberättelse. Däremot finns det en skillnad gällande tidsaspekten då Laitinen och Laitinens (1998) studie utfördes för 20 år sedan vilket kan vara anledning till att ingen signifikans förelåg i denna studie.

Gällande förlust har tidigare forskare som bland annat Keasey (1988) och Moalla (2017) påvisat signifikans mellan förlust och en oren revisionsberättelse men som nämnt ovan hittades inget signifikant samband på en 5%-nivå som var studiens valda signifikansnivå utifrån den enkla

och multipla logistiska regressionen. Däremot uppstod signifikans vid en 10%-nivå mellan en ören revisionsberättelse och förlust vilket överensstämmer med ovanstående forskare. Sambandet kunde även avläsas ur den deskriptiva statistiken där andelen örena revisionsberättelser var större i företag som hade gått med förlust (*se figur 6*). Att förlust leder till en ören revisionsberättelse på en 10%- signifikansnivå ger en koppling till företagets betalningskapacitet (*Wolters Kluwer 2016*) där brist på likvida medel kan ge upphov till revisorsanmärkningar som exempelvis att skatt inte har betalats i tid men även ifall kontrollbalansräkning borde upprättas då minst hälften av företagets aktiekapital kan vara förbrukat. Att förlust leder till en större grad örena revisionsberättelser i denna studie ger även en koppling till Duréndez's (2003) uttalande att långgivare, som är en av flertalet intressenter enligt intressentteorin, ser en större potentiell risk till att låna ut pengar till företagen då företagen har negativa siffror.

I och med att statistiska resultat var av intresse var en kvantitativ metod mest lämplig att utgå från. Resultaten som uppstod skulle däremot kunna förstärkas av kvalitativa inslag som exempelvis intervjuer. Farrugia och Baldacchinos (2005) intervjuer av revisorer gav en bättre förklaring till resultaten från de statistiska analyserna utifrån revisorernas arbetsfarenheter. Om kvalitativa metoder hade tillämpats i denna studie skulle dessa kunna jämföras med de kvantitativa resultaten. Utfallet av att använda sig av båda metoderna är dock omöjligt att förutse men att det förhoppningsvis skulle förstärka de statistiska resultaten som Farrugia och Baldacchinos (2005) studie gjorde.

Sammanfattningsvis kan resultatet generaliseras till studiens population då ett slumpmässigt urval resulterade i att varje företag hade lika stor chans att komma med i urvalet. Trots detta är det viktigt att poängtera att denna studie innehåller somliga begränsningar såsom företagens säte där det i denna studie endast valts ut företag belägna i Stockholms län men även företagens storlek där endast mikro-, små- samt medelstora företag undersökts.

8.1. Förslag på fortsatt forskning

Under studiens gång har ett antal olika förslag till fortsatt forskning uppstått. Till en början vore det intressant att se ifall denna studie kunde utföras i andra städer än i Stockholm för att på så sätt se om studiens empiriska resultat kan bekräftas och generaliseras till en större population. En annan intressant aspekt skulle kunna vara att undersöka om andra finansiella

eller icke-finansiella variabler som inte undersökts i denna studie kan påverka utfallet av en revisionsberättelse, som exempelvis revisionsarvodets storlek (*Caramanis & Spathis, 2006*), företagets struktur (*Chan & Walter, 1996*) eller nettomarginal (*Laitinen & Laitinen, 1998*) med mera. För att få ett bredare perspektiv på problemet kan dessutom en kvalitativ metod tillämpas med intervjuer av revisorer för att således få en bättre helhetsbild. Revisorerna kan med hjälp av deras arbetserfarenhet ge en förklarande aspekt i form av vilka samband de har funnit påverkar en revisionsberättelse samt vad det kan bero på.

Källförteckning

Agresti, A. (2002). *Categorical data analysis*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Ailon, G. (2011). Mapping the cultural grammar of reflexivity: the case of the Enron scandal. *Economy and Society*. Volume 40, Number pp. 141–166.

Bergman, S. & Dyfvermark, J. (2014). Revisionsjättar skakade av skandaler. *Svt nyheter*, 25 november.

<https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/revisionsjattar-skakade-av-skandaler>
[2018-04-18]

Bolagsverket (2018). *Revisionsberättelse - aktiebolag*.

<http://bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/arsredovisning/revisionsberattelse>
[2018-03-25]

Bolagsverket (u.å.). *Årsredovisning - aktiebolag*.

<http://bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/arsredovisning> [2018-04-04]

Bryman, A. & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Upplaga 2, Stockholm: Liber AB.

Caramanis, C. & Spathis, C. (2006). Auditee and audit firm characteristics as determinants of audit qualifications: Evidence from the Athens stock exchange. *Managerial Auditing Journal*. Vol. 21 Issue: 9, pp. 905–920.

Carlsson, J. & Sandell, N. (2018). *Koncernredovisning*. Upplaga 3, Malmö: Liber AB.

Carrington, T. (2014). *Revision*. Upplaga 2, Stockholm: Liber AB.

Catasús, B., Högberg, O. & Johrén, A. (2017). *Boken om nyckeltal*. Upplaga 3, Stockholm: Liber AB

Chan, Y. & Walter, T. (1996). Qualified audit reports and costly contracting. *Asia Pacific Journal of Management*. Vol 13, NO 1:37-63.

Citron D. & Taffler R. (1992). The Audit Report under Going Concern Uncertainties: An Empirical Analysis. *Journal of Accounting and Business Research*. Volume 22, Issue 88. Pages 337–345.

Deegan, C. (2014). *Financial accounting theory*. Australien: Mcgraw- Hill Education.

Degerfeldt, B. (2011). Tioårsjubileum för Enronskandalen. *Svenska Dagbladet*, 2 december.
<https://www.svd.se/tioarsjubileum-for-enronskandalen> [2018-03-15]

Demartini, C. & Trucco, C. (2017). *Integrated Reporting and Audit Quality An Empirical Analysis in the European Setting*. Switzerland: Springer International Publishing.

Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Upplaga 2, Lund: Studentlitteratur AB.

Diamant, A. (2004). *Revisorers oberoende*. Uppsala: Lustus.

Djurfeldt, G., Larsson, R. & Stjärnhagen, O. (2018). *Statistisk verktygslåda - Samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Upplaga 3, Lund: Studentlitteratur AB.

Duréndez Gómez-Guillamón, A. (2003). The usefulness of the audit report in investment and financing decisions. *Managerial Auditing Journal*. 18(6/7), 549-559.

Edling, C. & Hedström P. (2003). *Kvantitativa metoder - Grundläggande analysmetoder för samhälls-och beteendevetare*. Lund: Studentlitteratur AB.

Eur-Lex. (2003). *Mikroföretag samt små och medelstora företag: definition och tillämpningsområde*.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX:32003H0361> [2018-03-20]

FAR (u.å.). *Det här är FAR*.
<https://www.far.se/om-far/det-har-ar-far/> [2018-03-23]

FAR (2013). *Framtidens rådgivning, redovisning och revision- En resa mot år 2025*.
<https://www.far.se/globalassets/pdf-ovrigt/branschen-2025/framtidens-radgivning-redovisning-och-revision---kairos-futures-rapport.pdf> [2018-03-03]

FAR (u.å.). *Revisionstjänster*.
<https://www.far.se/medlemskategorier/revisor/revisionstjanster/> [2018-04-04]

FAR Online. (2017). *EtikU 3 Allmänt om medlems yrkesutövning och särskilt om arvode*.

FAR Online (u.å.). *Revision; en praktisk beskrivning*.

FAR Online (2017). *RevR 705 Modifierade uttalanden, upplysningar och anmärkningar i revisionsberättelsen*.

- Farrugia, J. Konrad & Baldacchino J. Peter. (2005). Qualified audit opinions in Malta. *Managerial Auditing Journal*. Vol 20, Nr 8.
- Halling, P. (2016). Så påverkas du av EU:s revisionspaket. *Tidningen Balans*, 6 maj. <https://www.tidningenbalans.se/nyheter/sa-paverkas-du-av-eus-revisionspaket/> [2018-03-05]
- Keasey, K., Watson, R. & Wynarczyk, P. (1988). The Small Company Audit Qualification: A Preliminary Investigation. *Accounting and Business research*. Vol. 18, Nr 72.
- Kells, S. (2018). *The Big Four: The Curious Past and Perilous Future of Global Accounting Monopoly*. Australia: La Trode University Press
- Körner, S. & Wahlgren, L. (2002). *Praktisk statistik*. Upplaga 3, Lund: Studentlitteratur AB.
- Laitinen, E. K. & Laitinen, T. (1998). Qualified audit reports in Finland: Evidence from large companies. *European Accounting Review*. Vol. 7. No. 4, pp. 639–653.
- Li, Y. (2010). The Case Analysis of the Scandal of Enron. *International Journal of Business and Management*. Vol. 5, No. 10; October.
- Lind Douglas, A., Marchal William, G. & Wathen Samuel, A. (2014). *Statistical Techniques in Business and Economics*. Upplaga 16, New York: McGraw-Hill/Irwin.
- Long Scott, J. (1997). *Regression Models for Categorical and Limited Dependent Variables*. Thousand Oaks: Sage.
- Moalla, H. (2017). Audit report qualification/modification: Impact of financial variables in Tunisia. *Journal of Accounting in Emerging Economies*. Vol. 7 Issue: 4, pp. 468–485.
- Neij, J. (2017). Allt färre företag har revisor. *Tidningen Balans*, 17 november. <https://www.tidningenbalans.se/nyheter/allt-farre-foretag-har-revisor/> [2018-03-25]
- Niskanen M. & Niskanen J. (2010). Small Business Borrowing and the Owner–Manager Agency Costs: Evidence on Finnish Data. *Journal of Small Business Management*. January Vol.48(1), pp.16–31.
- Nyföretagarcentrum (2017). *Nyföretagarbarometern kommun 2017*. <https://www.nyforetagarcentrum.com/wp-content/uploads/2018/03/Kommunbarometern.pdf> [2018-06-07]

Olsson, H. & Sörensen S. (2011). *Forskningsprocessen - Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Upplaga 3, Stockholm: Liber AB.

Power, M. (1999) *The audit society: rituals of verifications*. Oxford University Press, Oxford.

Retriever (u.å.). *Formler och nyckeltal*.

Retriever (u.å.). *Om oss*.

<https://www.retriever.se/om-oss/> [2018-02-26]

Rienecker, L. & Jorgensen Stray, P. (2014). *Att skriva en bra uppsats*. Upplaga 3, Stockholm: Liber AB.

Sundgren, S. (1998). Auditor Choices and Auditor Reporting Practices: Evidence from Finnish Small Firms. *The European Accounting Review*. 7(3), 441–465.

Tjora, A. (2012). *Från nyfikenhet till systematisk kunskap - Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur AB.

Wolters Kluwer. (2016). *NYCKELTALEN. För bättre analys och effektivare ekonomistyrning*. Upplaga 5, Wolters Kluwer Sverige AB.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers (u.å.). *Nyttan med revision*.

<https://www.pwc.se/sv/revision/nyttan-med-revision-mindre-medelstora.html> [2018-05-22]

Özcelik, F. (2015). Revisionsberättelsen ger ditt företag trovärdighet. *Öhrlings PricewaterhouseCoopers företagarsblogg*, 6 april.

<https://blogg.pwc.se/foretagarsbloggen/revisionsberattelsen-ger-ditt-foretag-trovardighet> [2018-02-26]

Özcan, A. (2016). Determining Factors Affecting Audit Opinion: Evidence from Turkey. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*. Vol. 6, No. 2

Bilaga 1 - Korrelationstabell

Correlations

	Revisionsberättelse	Revisionsberättelse	Antal anställda, aktiebolag	Balansomslutning	Soliditet (%)	Räntabilitet på totalt kapital (%)	Rörelsemarginal (%)	Balanslikviditet	Förlust	Revisionsbyråns storlek
Revisionsberättelse		1	.000	.044	-.168**	-.186**	.002	-.016	.094	-.034
	Pearson Correlation		.994	.390	.001	.000	.964	.753	.069	.511
	Sig. (2-tailed)		377	377	373	377	376	377	377	377
N										
Antal anställda, aktiebolag		.000	1	.425**	-.145**	-.047	.083	-.102*	.087	-.213**
	Pearson Correlation		.994	.000	.005	.358	.110	.047	.090	.000
	Sig. (2-tailed)		377	377	373	377	376	377	377	377
N										
Balansomslutning		.044	.425**	1	.151**	-.024	-.043	.089	.074	-.304**
	Pearson Correlation		.390	.000	.003	.637	.407	.085	.150	.000
	Sig. (2-tailed)		377	377	373	377	376	377	377	377
N										
Soliditet (%)		-.168**	-.145**	.151**	1	.213**	-.087	.263**	-.190**	-.038
	Pearson Correlation		.001	.005	.003	.000	.094	.000	.000	.469
	Sig. (2-tailed)		373	373	373	373	372	373	373	373
N										
Räntabilitet på totalt kapital (%)		-.186**	-.047	-.024	.213**	1	.160**	.066	-.491**	.073
	Pearson Correlation		.000	.637	.000	.002	.002	.202	.000	.159
	Sig. (2-tailed)		377	377	373	377	376	377	377	377
N										
Rörelsemarginal (%)		.002	.083	-.043	-.087	.160**	1	.006	-.044	-.014
	Pearson Correlation		.964	.407	.094	.002	.915	.398	.787	.001
	Sig. (2-tailed)		376	376	372	376	376	376	376	376
N										
Balanslikviditet		-.016	-.102*	.089	.263**	.066	.006	1	-.007	-.066
	Pearson Correlation		.753	.047	.000	.202	.915	.896	.202	.202
	Sig. (2-tailed)		377	377	373	377	376	377	377	377
N										
Förlust		.094	.087	.074	-.190**	-.491**	-.044	-.007	1	-.172**
	Pearson Correlation		.069	.150	.000	.000	.398	.896	.001	.001
	Sig. (2-tailed)		377	377	373	377	376	377	377	377
N										
Revisionsbyråns storlek		-.034	-.213**	-.304**	-.038	.073	-.014	-.066	-.172**	1
	Pearson Correlation		.511	.000	.469	.159	.787	.202	.001	.001
	Sig. (2-tailed)		377	377	373	377	376	377	377	377
N										

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Bilaga 2 Enkel logistisk regression

Antal anställda

		Variables in the Equation					95% C.I. for EXP(B)		
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	Lower	Upper
Step 1 ^a	Antal anställda	,000	,003	,000	1	,994	1,000	,993	1,007
	Constant	-1,343	,189	50,454	1	,000	,261		

a. Variable(s) entered on step 1: Antal anställda.

Balansomslutning

		Variables in the Equation					95% C.I. for EXP(B)		
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	Lower	Upper
Step 1 ^a	Balansomslutning	,000	,000	,736	1	,391	1,000	1,000	1,000
	Constant	-1,412	,152	86,541	1	,000	,244		

a. Variable(s) entered on step 1: Balansomslutning.

Soliditet

		Variables in the Equation					95% C.I. for EXP(B)		
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	Lower	Upper
Step 1 ^a	Soliditet (%)	-,024	,006	16,963	1	,000	,977	,966	,988
	Constant	-,614	,204	9,049	1	,003	,541		

a. Variable(s) entered on step 1: Soliditet (%).

Räntabilitet på totalt kapital

		Variables in the Equation					95% C.I. for EXP(B)		
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	Lower	Upper
Step 1 ^a	Räntabilitet på totalt kapital (%)	-,015	,004	11,399	1	,001	,985	,976	,994
	Constant	-1,237	,131	89,031	1	,000	,290		

a. Variable(s) entered on step 1: Räntabilitet på totalt kapital (%).

Rörelsemarginal

		Variables in the Equation							
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	Rörelsemarginal (%)	,000	,001	,023	1	,878	1,000	,997	1,003
	Constant	-1,343	,127	111,367	1	,000	,261		

a. Variable(s) entered on step 1: Rörelsemarginal (%).

Balanslikviditet

		Variables in the Equation							
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	Balanslikviditet (%)	,000	,000	,096	1	,757	1,000	1,000	1,000
	Constant	-1,333	,131	102,976	1	,000	,264		

a. Variable(s) entered on step 1: Balanslikviditet (%).

Förlust

		Variables in the Equation							
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	Förlust	,494	,273	3,265	1	,071	1,639	,959	2,801
	Constant	-1,489	,155	92,219	1	,000	,226		

a. Variable(s) entered on step 1: Förlust.

Revisionsbyråns storlek

		Variables in the Equation							
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	Revisionsbyråns storlek	-,168	,254	,434	1	,510	,846	,514	1,393
	Constant	-1,256	,181	47,923	1	,000	,285		

a. Variable(s) entered on step 1: Revisionsbyråns storlek.

Bilaga 3 Multipel logistisk regression

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Soliditet (%)	-.020	.006	10.432	1	.001	.980
	Constant	-.739	.225	10.772	1	.001	.477
Step 2 ^b	Soliditet (%)	-.018	.006	8.198	1	.004	.982
	Räntabilitet på totalt kapital (%)	-.011	.005	4.433	1	.035	.989
	Constant	-.720	.225	10.213	1	.001	.487

a. Variable(s) entered on step 1: Soliditet (%).

b. Variable(s) entered on step 2: Räntabilitet på totalt kapital (%).

Variables not in the Equation^a

			Score	df	Sig.
Step 1	Variables	Antal anställda, aktiebolag	.157	1	.692
		Balansomslutning	2.508	1	.113
		Räntabilitet på totalt kapital (%)	4.553	1	.033
		Rörelsemarginal (%)	.027	1	.870
		Balanslikviditet	.511	1	.475
		Förlust	.193	1	.661
		Revisionsbyråns storlek	1.027	1	.311
Step 2	Variables	Antal anställda, aktiebolag	.216	1	.642
		Balansomslutning	2.159	1	.142
		Rörelsemarginal (%)	.308	1	.579
		Balanslikviditet	.569	1	.451
		Förlust	.360	1	.548
		Revisionsbyråns storlek	.742	1	.389

a. Residual Chi-Squares are not computed because of redundancies.